

అభినవసరశ్శతి

26 MAR 1920

య.ర. నాగ మాసపత్రిక

జాన పాట పట్టాభిరామశాస్త్రిచే
 బ్రచురింపబడుచున్నది.

జాన పాట.

సంపుటము 17	1920 సం॥ మార్చి నెల	సంచిక 12
------------	------------------------	----------

వివరములు.

౧ కోటప్పకొండ తిరునాళ - .. సంపాదకుడు.

౨ ధర్మనిర్ణయము - మల్లాది ఆంజనేయశాస్త్రిగారు.

౩ నాగరిఖండము - ... సంపాదకుడు.

చందాస్థలము సంపత్తరమునక

ప్రధానాంశములకు రు 25 0 0 సహాయములకు రు 5 0 0

పోషకులకు రు 10 0 0 చందాదారులకు రు 3 0 0

Printed at the Chandrika Press, Guntur,
 and published at Janapadu by the Editor, Astavadhani
 Janapati Pattabhatnaga Sastry

ప్రధాన పోషకులు.

- ౧ శ్రీ శ్రీ జగద్గురు విరూపాక్ష స్వామిలవారు, వెనికేపల్లి.
- ౨ శ్రీ శ్రీ జగద్గురు పుష్పగిరి స్వామిలవారు, వైకుంఠపురం.
- ౩ బాకరాజు పరాంకుశరావుదేశాయిగారు. యాడవరం.
- ౪ రామశింగుగారు- నెల్లూటపాపురసంస్థానములమేనేజరు- నెల్లూట.

పోషకులు.

- ౧ శ్రీ శ్రీ జగద్గురు అభినవ విరూపాక్ష పీఠాధిపతులు.
- ౨ ఎనమండ్ర లక్ష్మీనరసింహముగారు, మచ్చెంటు, బెజవాడ.
- ౩ రాజా వెంకటాద్రిప్పారావు, బహదరుగారు, వుయ్యూరుమైప్పేట.
- ౪ రాజామండ్రప్రగడ వెంకటహనుమంతరావు, రాఘవరావుగారు, లింగగిరి.
- ౫ తంగెడ నరసింహారావుగారు, కరణం, మోర్జంపాడు.
- ౬ శ్రీ రామయాంబికా పుస్తకభాండాగారము, లక్ష్మీనర్సాపురము.
- ౭ లింగాల వెంకటరెడ్డి దేశములుగారు, కుండవరము.
- ౮ చారబుడ్డి రత్నా రెడ్డిపేటలుగారు, న్యాలపోగుల.
- ౯ లింగాల సీతారామరెడ్డి బండారెడ్డి, దేశములుగారు- నారాయణపురము.
- ౧౦ టి. లక్ష్మణసింగుగారు, జొనగాం.
- ౧౧ నెల్లూట నరసింహారావుగారు, జొనగాం.
- ౧౨ రంగాచార్యులుగారు, ముక్త్యూరు, దేశములు, మసీదుపల్లె.
- ౧౩ పేకులపల్లి కృష్ణారెడ్డిగారు, కేశవాపురము.
- ౧౪ జాగర్లమూడి కృష్ణస్వామినాయుడుగారు, కారంచేడు.
- ౧౫ పికుపాటి వెంకటరాయశర్మగారు, కరవడి.
- ౧౬ క్యామాపంతుల వెంకటేశ్వరరావుగారు, తహశీల్దార్, సిరిసిల్ల.
- ౧౭ గూడూరి వీరసాంబశివరావు సర్వేశసాండ్వాగారు, మానెకొండూరు.
- ౧౮ పొట్లపల్లి జగన్నాథరావు దేశములుగారు, అక్కారావుపల్లె.

సహాయులు

- ౧ వావిళ్ళ వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, చెన్నపట్టణము.
- ౨ బుడంపాటి నుబ్బయ్యగారు, మర్చంట్, కాకినాడ.
- ౩ సంగెం రామారావుగారు, సంగెం.
- ౪ వెద్దిభట్ల వీరయ్యగారు, కీడరు బెజవాడ.
- ౫ నెల్లూట కేశవరావు దేశములుగారు, నెల్లూట.
- ౬ రంగావర్జుల రంగయ్యగారు, నర్సారావుపేట.
- ౭ నారాయణరావుగారు, దాతారుపల్లె.
- ౮ తేలూరి రామన్నగుప్తగారు, సదాశివుపేట.

అభినవసరస్వతి

సంపుటము ౧౭ } జానపాడు. } సంచిక ౧౨
 } క్రోధన సం॥ ఫాల్గునమాసము. }

కోటప్పకొండతిరునాళ్లు

ఈ కోటప్పకొండ త్రికూటాద్రి యను నామాంతరముగల యొక పుణ్యక్షేత్రము. దీని కెటుమాచినను రి కూటములు కనబడును. అందువలననే యీపేరు వచ్చియుండెన బోలును. ఇయ్యది యాంధ్రదేశమునఁ గృష్ణానదికి దక్షిణముగా రమారమి ౪౦ మైళ్ళ దూరమునందు గుంటూరు మండలములోని నర్సారావుపేటకు మాఁడు కోసుల దూరములో నెల్లమదకును గొండకావూరునకును నడుమనుండు నొక పర్వతము. దీని చుట్టు కొలఁది యిందుమించు మాఁడు కోసులుండును. వైశాల్యము కొంచె మెచ్చుతగ్గుగా ౧గిం ౦౦ ల దొకరములని తెలియవచ్చెడిని. ఎత్తు ౧గి ౨౭ అడుగులు. ఇందు ౬౦౦ అడుగులచుట్టునఁ గోటిశ్వరుని గుడికలదు. అగుడికిఁబోవు మెట్లకు మొదట బొచ్చు మల్లయ్య గుడి యుండెడిది. ఇప్పుట మొక్కుకొన్నవారు శివరాత్రిదినములలో శిరోజముల స్వామి కర్పించుచుండురు. ఇందుమాలమునఁ బ్రజలర్పించు కానుకలు సుమారు ౫౦ రూపాయలయ్యెడిని. సోపానమార్గమున గొల్లభామ గుడి కలదు. జనులు ముందు గొల్ల భామను దర్శించి కాసి కోటిశ్వరుని దర్శింపరు. కోటిశ్వరుని గుడికి సమీపమున నిర్మలాదకవూరితిములై ౪ దోనలు కనుపట్టెను. సోపానమార్గమున కెడనుభాగమునఁగల శిఖరమునకుఁ గ్రిందుగాఁ బాపవినాశనమను మఱియొక క్షేత్రము గలదు. ఇందొక చిన్న గుడి లోఁ బాపవినాశనమను లింగమును దత్సమీపమున నొక దోనయును జూపఁబ్టెడిని. ఈత్రికూటాద్రిపై నించుమించు ౧గిం ౦౦వత్సరములనుండి శివరాత్రికి గొప్పయ్యుత్సవము జరుగుచున్నది. ప్రజలు బహుభక్తితోవచ్చి స్నాతులై స్వామిని సేవించుచుందురు. ఆపత్సవయములందు మొక్కుకొనువారును దదితరులును వేలకొలదిఁ బ్రభులు కట్టు కొనివచ్చి త్రిళ్ళుండి తడిగుడ్డలతోడనే సాధ్యమగువానిని భుజములపైఁబెట్టుకొని కొండ యెక్కి స్వామికు మాఁడు ప్రదక్షిణములు చేయుచుందురు. నకుటుంబముగాను నొంట రిగాను మఱకు వలగొనివత్తురు. పశువులచేఁగూడఁ బ్రదక్షిణము చేయింతురు. పెక్కు గ్రామములనుండి గ్రామప్రభులని గొప్ప ప్రభులఁగట్టుకొని వత్తురు. అవి నలుబదేసిమూరలుకూడ నుండును. ఈయ్యుత్సవము మాఘ శివరాత్రికి జరుగును. ఈమహోత్సవమున కరుదెంచు నరులు కొంచెమెచ్చుతగ్గుగా నొక లక్ష యుండవచ్చును. వేలకొలది వర్తకులు

దుకాణములు పెట్టి బహుమూల్యములగు వస్తువాహనములును గృహనిర్మాణయోగ్యసామగ్రిలును విక్రయింతురు.

ఆంధ్రదేశమున జరుగు నుత్సవములకెల్ల నిది కడుఁబ్రసిద్ధమైనది. ఇచ్చటికి వచ్చి సంతజన మెచ్చటికిని వచ్చుట గనుపట్టును. ఇది మహాస్థలమైనను నింతజనాగమనము లేకయే యుండుచుండ నర్సారావుపేట తాలూకాలోని యేలూర్గురు కాఁపురముగా నుండిన పినపాటి యేలేశ్వరయ్యగా రీనగముపై నిరశనముగాఁ దపంబుండి జనాకర్షక యంత్రస్థాపన చేసినట్లును దదాది శ్రీశైలాదితేత్రములకుఁబోలే జనులొచ్చిటికి వేసవే లరుదెంచుచున్నట్లును నొక ధర్మశాసనమువలనఁ దెలియనయ్యెడిది. ఏతత్త్రికూటాద్వినర్తి యగు తత్కీర్త్యుఁడ బ్రతిష్ఠించినవారుగూడఁ దత్పూర్వమేయైయుండిన ట్లాశాసనము వలనఁ దెలియవచ్చెడిని. అందువలననే యాయన కింతశ్రద్ధ గలిగియుండఁబోలును. ఈపిన పాటివారు మొదటినుండియు వైదిక తాంత్రికవిరులును మహాశైవశాంభవీ దీక్షాపరులును మంత్రోపాసకులును నేకలింగపూజానిష్ఠాగరిష్ఠులును నయియున్నవారు.

బెల్లముకొండ సీమకుఁజేరినవై పల్నాడు సత్తెనపల్లి వినుకొండ నర్సారావుపేట తాలూకాలోని కొన్ని యూళ్లు కొంతకాలముక్రింద నర్సారావుపేట జమీందారులగు మల్రాజువారి యేలుబడిలో నుండుచుండెడిని. అందువలననే యాత్రికూటాచలముపైఁ జేయఁబడిన కోటిశ్వరప్రతిష్ఠ స్వపంశ్యకర్తృకమైనను ధర్మకర్తృత్వము తమయందే యుండుట కీజమీందారులఁ దినపాటి యేలేశ్వరయ్యగారు ప్రార్థింపవలసివచ్చినది. అట్లు ప్రార్థించి పడసినను నచిర కాలముననే యయ్యధికారము దొరతనమువారిచే మఱల నర్సారావుపేట జమీందారులపైఁ బెట్టుబడినదట. అందువలననే ప్రకృత మెనరెన్ని ప్రయత్నములుచేసియు మీ ధర్మకర్తృత్వమునకు భంగముగలిగింప లేకయున్నవారు.

నర్సారావుపేట గ్రామనివాసులగు రామడుగు రామకృష్ణశాస్త్రిగా రీనమీం దారుల కాశ్రీతులు వాళ్లనపండితులు. నే నాశాస్త్రిలవారియొద్ద నివ్వుటికి 3౦-౪౦వ త్సరములనాఁడు కావ్యములు చదువుకొనుచు వారితోపా టీతిరునాళ్లకుఁబోయి పలు మాటలు కోటిశ్వరుని గర్భాలయమునఁ బ్రవేశించి యభిషేకముచేయుచును దదుత్సవ వైఖరియంతయుఁ దిలకించుచును నుండెడివాడను. అతరువాతఁగూడ నప్పుడప్పు డాయాత్ర చేయుచువచ్చితిని గాని ౨౦ సంవత్సరములనుండి బొత్తిగాఁ బోయియెటుం గను. ఈయుత్సవమున కొకొండక్రింద వేసవేలప్రజలకు శివరాత్రివాఁడు ఫలాహారములు పెట్టుచును మఱునాఁ డన్నదానమునుజేయుచును జీవితాంతముఁ దనచైదవంతయు నందులకై వినియోగించిన గట్టిట కోటయ్యగారును వారు స్వగృహులైన తరువాతఁ దత్తా ర్యభిరవంతయు నాదలవహించుచున్న తత్సోదరులు కృష్ణయ్యగారును నెన్నియో

పర్యాయము లచ్చటి కరుదెంచుమని యాహ్వానించుచున్నను బెద్ద ప్రభగట్టుకొని మహాత్మ్యముతో మాయూరిజనులు నూలులనుండి యేగుచున్నను నిన్నివత్సరములనుండియు దగ్ధత్వన సందర్శనము నాకుఁ దట్టస్థిపగు. మాఖ శు గుగ మొగలుకొని వేరు వరములో మామామగారగు సోమయాజుల అప్పయ్యగారిచే నొనర్పబడిన సస్తానాము నకుఁ జేరినబందుగులు కొందఱును నాయగ్ధాంగియుఁ బ్రేరేప నప్పటినుండియు శివరాత్రి యమరాతలోనో, కోటప్పకొండకడనో వెల్లింప సంకల్పించి నడుమఁ గొన్నియంత రాయములు దోచినను దుదకుఁ గోటిశ్వరుని సందర్శింపఁగలిగితిని. మాగ్రామీణుల వేడికోలుపై మాఖ బ గుగ నాఁడు రాత్రి గ్రామప్రభతోడనే బయట వెడలవలసిన వాడనయ్యు శ్రీజనము తత్సంబాధమున కాఁగఁబాలమిని మఱునాఁ డుదయమునఁ గాలినడకనే పిడుగురాళ్లవఱకు నేగి విచారింపఁగా గుఱ్ఱపుబండ్లుకాని మోటారులు కాని దొరకుట దుర్ఘటమయ్యెను.

మోటారుల కాకించివవారు యాత్రికబాహుశ్యమున స్థలముదొరకక మాఁడు దినములనుండి యచ్చటఁ బడియుండిరి. గుఱ్ఱపుబండ్లచాఱ్ఱి యిబ్బడిముబ్బడి వెరిగి పోయెను. అద్వైతశ్రమన నేదియో యొకగుఱ్ఱపుబండిదొరక దానివైబడితిమి. కాని యాబండివాఁ డొకరిమీఁదనొకరి నొకడజనుమంది నందులోఁ ద్రోసెను.

కల్లుద్రావినవారియొక్కయు జద్దిమాటలపారియొక్కయు మధ్యభాగ మాడు వాండ్రకును బండివాని వెనుక భాగము నాకును నిరవుగా మహాసంబాధముతో నెట్లో కూరుచుండి యొంటిగంటకుఁ గనులఁబ్రాణములువెట్టుకొని సర్పారావుపేటకుఁ జేరు టయు నీతియనాళ్ల ప్రజలకొఱకే సాగింపబడు రాచకొండ కొండయ్యగారిసత్రమున విస్తళ్లువేసి నడ్డించుచు నయిదునిముసము లాఁగియుండెదము నేగ స్నానముచేసిరండని తొందరించిరి. అయిదునిముసముల కరగంటకూడ నయ్యెనుగాని నా స్నానము సంధ్య దేవతార్చనము సగుపర్యంతము చేచియుండిరి. ఆనాఁడు ప్రొద్దుటినుండిపడిన యాయా సమును దత్సత్రములోని సౌఖ్యము పొంగొట్టఁజాలెను. మృష్టాన్నము, ఆజ్యప్రవాహము, తిన్నన్ని పూరణపు బూరెలు, త్రావినంతపెరుగు. వీనికేమి, బ్రాహ్మణులకుఁ దఱచుగా దొరకెడివే. కాని భోజనము చేయునంతకాలము దేవునకుంబోలెఁ బ్రతివ్యక్తికిని మంగళ హారతులు, వీచోపులు. భుజించువారికిఁ గబళకబళమునకును గోవిందలుకొట్టుట కష్ట మయ్యెగాని కృష్ణలీలాతరంగములు పాటలు పద్యములు చదువు తద్భక్తులుమాత్ర మించు కంతయుఁ గష్టమని యనుకొనరైరి. ఎవరాభిక్తులు? కొండయ్యదాసుగారు కూర్మా దాసుగారు గొల్లపూడి రామమూర్తిగారు మున్నగు మహామహులు. అట్లు భుజించి యాసాయము నరుదెంచు వాప్రభులను నాబండ్లను నాజనులను నవలోకించుచును మేళ

ములు తాళములు శ్రవణించుచును నయ్యమామెల్ల వందేయుండి మాయూరినుండివచ్చెడి పెద్దప్రభుతోనును నిరీక్షించుచుంటిమి. అది యెవ్వయో యిడుములవలన నారాతి రెల్లను రాక శివరాత్రినాడు సూర్యోదయమువఱ కచటి కేతెంచుచును నప్పటికే మా స్నానసంధ్యాది కాల్యకృత్యములు దీర్చుకొని దాని సమీపింప నా ప్రభునుగట్టించిన సంఘమున కగ్రగణ్యుడు చప్పున బండిపైనుండి దిగి మమ్ము సగౌరవముగా నందధికో హింపించెను. అట్లు దానిమీదఁ గూర్చుండి రెండు జాములకుఁ గాని కొండకడకుఁ బోలేకపోయితిమి. ఉత్తమమధ్యులకే సరిగానాగని దారి పెద్దప్రభుబండి కలుసాగఁ గలదు.

తెక్కకుమిక్కిలియై గుంపులుగుంపులుగానున్న పాదనారులును స్త్రీపురుష విష్ణుములై యెడములేపిండనడచు బండ్లును బద్ధములుపట్టువారు గడ్డపాఱలు గాల్గక్రింద వేయువారు మున్నగు మాటులపరిజనముతోఁగూడిన గ్రామ ప్రభులును జనులను సామానులను గొండవద్ద దించి యెరుచునడచు శూన్యశకతుములును గలిగి మార్గము కడుసంబాధమై యొకవిధమైన నేత్రానందము గలిగించెను. ఆచరితావగాహులై యానందబునిండ బూదియలఁది యంగవస్త్రములగట్టిన దేవునిపెట్టెలు భుజముల వ్రేలాడఁ బరువులెత్తు వైదిక బ్రాహ్మణులను గాఢీలుత్రావి క్రాపింగులు చువ్వి పెళిపెళలాడు నిస్తీవస్త్రములు ధరించి తిలకశూన్యలటంబులం దేజరిలు నవనాగరికులను జెంపలు విటుగచువ్వ సంపంగినూనె వాసనలతో సర్వభూషణభూషితాంగులై సవయస్కులగు స్త్రీపురుషులతోడ సరసంబులాడుచుఁ జనుదెంచు నూత్న యువకులను నలక్ష్యభావముచే నాత్మీయులైన పుత్రమిత్రాదులు తమ్ము వెనుకఁబడ్డపైచిపోవ మాటలునెఱుఁజాలక ముక్కుచును మూలుగుచును నడుగులో నడంగిడి నడచు మునునల్లను నల్లనియెడల్లకుఁ దెల్లని దుత్తులచే నొకవిధమైన యలంకృతిరా సమయమిదేయని చతుర్వర్ణజనులను సంస్పృశించుచుంజను కైస్త్రపులను రంగురంగుల లలగాలచేజంగులు నేల జీరాడ బాటుబడలు విటుఁడుల వజరును వ్రేలాడఁ గుంకుమరహితములైనను వంకపాపటలు పంకశూన్యముల గానేయ నొకరినొకరు పడుచు నొయ్యారంబుగావచ్చు పంచమకన్యలను నొకరిమీఁద నొకరుగా నవ్వచును దుశ్శుచును గలకలంబొనరించుచు లోపలఁ బట్టుకుండనుండు జనులతోడి సవారిబండ్లను సామాన్యమైన పామరదృష్టితో వీక్షించిన నేత్రానంద మేల కలుగకుండెడిని! అట్లు పోవఁబోవ నెల్లచుంద యేగుదెంచెను. మేళగాండ్రు ముందు నకువచ్చిరి. వాద్యసాధనములమీఁది గవి సెనలుతీసిరి. విద్యాపాటవముఁ జూపమొదలిడిరి. గాతలకును శ్రోతలకును నెంతసేపటికిని దనివివీజదయ్యె. ఎండయెక్కినకొలఁది శ్రోతలకుఁ దీతనుగాని గాతలు కదలనియరు. మద్యశాల మార్గమందేయుండెను. చలిపంది

రులలోనున్నంత జనము సురపందితున గనబడియె. బజర్త్రీలు ప్రభబండి నరికట్టి తత్సంఘనాయకుని మెప్పొంద యత్నించిరి. భూషించిరి. బొజ్జదువ్విరి. మద్యశాలకులాగిరి. మాకు మార్గముదొరకెను. ప్రభను నడిపించితిమి. కొండ నమీపించితిమి.

గుండలకును బండలకును వెదక సాగితిమి. చిన్న రాయియుం జిక్కదయ్యెను. ఎట్లుచిక్కును ? ఒక్కొక్క రొక్కొక్కరాయిచొప్పున కొండదిరిగి కోటిశ్వరు గుడిశేగుమార్గమున నొకచో నేనుకలెనుట. అచ్చట నొక పెద్దగుట్ట వెరిగినది. రాను రాను గోటయ్యకొండంత యింకొకకొండగూడ నగునుగాఁబోలును. వీనికిఁ బ్రమాణ మేమి ? నేలమువెట్టి. ఏవెట్టియేననేమి ? ఇందఱమును నేసాటులోఁడి యెక్కడనో సాధించి చేతి కొక్కఁబాయి నేకరించి గుట్టపై వెచితిమి. స్నానముచేసి తడిబట్టల తోడనే బ్రహ్మముల్లువెచికొని కోడెలతోడను చూడలతోడను మలమూడుక్రోసులును కలగొనివచ్చి శిలాభగంబున భిక్షులుక్రంగఁ గోటయ్యా ! షేరుకో యని దంపతులు తండ్రిపతండములుగాఁ గొండతొట్లన్నియు గుట్టపై వేయమొదలిడిరి. ఏమా యుత్సాహము, ఏమాభక్తి ! పడుచుపడుచువారందఱును బైని బండ్లు నెట్టుకొని బ్రహ్మముల్ల బంధింపబడిన పడఁతుల లాగుకొనుచుం బరువులే త్తం బడుచువార్లెవ్వను నబలలగుటచే వారు పడుచును లేచుచును భగ్తల నెన్నంటుటఁజూచి బలిచే యనుకొంటిని. మాఘ భక్తియో, గూఢభక్తియో, యేదియో యొకటి రూఢమై నరలోకమును దరింపఁ జేయఁ జాలెడిని. శ్లో॥ యావ్యభిభావనా యత్ర సిద్ధిర్భవతితాదృశీ॥

సీ॥ అగ్రశాస్త్రాత్మకం బగుఁగాక యయ్యది మంత్రమందుఁబింపఁ గాంత్రు సిద్ధి,
యపవిత్రపుం గుంటమగుఁగాక యయ్యది తీర్థమం చట్రగుంకఁ వీలు న్నలము,
మిగులఁ ద్విష్టమ్మృతుండుగుఁగాక యాతండు బ్రాహ్మణుండని మొక్కఁ బడయుతుద్ధి
పగులఁగొట్టిన రాయియగుఁగాక యయ్యది దేవుండంచనివేడఁ దీర్పుఁ గోర్కి.
శోభ్యుండనియడ్డఁ బ్రశ్నంబు నూటిపడెడు, నావధంబని భక్షింప నడఁగుఁ దెగులు
గురునటంచును నేవింప గుణముగలుగు, నెట నెటుల భావనమునేయు నటులసిద్ధి
(స్నానం దమహాపురాణాంతగ్రంథ నాగరఖండము గే ఆ॥ ౨౨౯)

శ్రుతిస్మృతి పురాణాదుల కపార్థముఁజెప్పియో ప్రక్షిప్తములనియో హేతువాదములుచేయాటయు నేనుపన్న వెక్కిరించుచు యశేచ్ఛమై వర్తించుటయు నింద్యములు కాని మూఢమైనను రూఢమైనచో భక్తి నింద్యము కాదు. పలువు రిభక్తివలననే తరించిరి. కాని యామూఢభక్తియైనను నేత ద్యాత్రికుల కందఱకును గలదని నేను జెప్పఁజాలను.

లతలప్రజ వచ్చుఁగావున వీక్షించివత్తమని సనిలాసముగాఁ జనుదెంచువారు

కొందఱు, వలసినన్ని వస్తువాహనము లయ్యుటకునుగావునఁ గొనితెచ్చుకొందఱని కూడి వచ్చువారు కొందఱు, వస్తువుల విక్రయింపవచ్చువారు కొందఱు, తీరుతీరు వారిజాన్య లరువెంతురు కావున వారి చీరఁజొంగులచేతనైనను గారవింపఁబడఁగోరి యేతేరువారు కొందఱు, ఇచ్చవచ్చినట్లు విహరింప నిండ్లలోపల వీలుపడమిని స్నేహము గలసినవారి తోడఁ జెట్టాపట్టాలు పట్టుకొని తిరుగవచ్చువారు కొందఱు, వలసినంత పప్పు బెల్లము తిని కలసినంతనేలఁ జెటుపవచ్చువారు కొందఱు, సంకల్పములు చెప్పియు నభిషేకములు చేయించియు నీరుకానులుపట్టియు గరుడకంబములు దాల్చియు భజనలు గావించియుఁ బ్రాధేయపడియు తొమ్ములఁ గురిపటులు పెట్టుకొనియుఁ దలలు పూడ్చుకొనియుఁ ముండ్లమైఁ బరుండియు యాత్రికుల చేతులు విఱచియుఁ గాఢు త్రొక్కియు యూటలువిప్పియు జేబులు కత్తిరించియు నాడువాండ్ర మెవలు సుఖించియు న్యాయస్థులు పట్టుకొనియు డబ్బీలు కట్టియు సంపాదించుకొనవచ్చువారు కొందఱు. కాని పుణ్యక్షేత్రమునియు లింగరూపుడగు కోటిశ్వరున కభిషేకించియుఁ బూజించియుఁ బ్రదక్షిణించియు దర్శించియు ననుస్మరించియు దేవుబ్రాహ్మణ దీన బధిరాంభపం గ్నానులకు యథాశక్తి విత్తమిచ్చియుఁ దరింతనును భక్తితోఁ బఱుతెంచు ప్రజాసమాశ్రయ బహుస్వల్పముఁ అట్లు కృమముగా మాప్రభంబండి కోటయ్యగుడి కభిముఖముగా నడవడందంగుటయు జనసంబాధముచే బెత్తెఁడుఁ గూడ ద్రోవసాగదయ్యెను. మందమందముగ నైనను ముందఁ జీకఁ జనకుండ నడుగడుగునను నొకరితరువాతనొకరు విశ్వబ్రాహ్మణులునచ్చి వీరంగములు త్రొక్కి మొదలిడిరి. కాళ్ళకు గజ్జలుకట్టుకొని లయదప్పుకుండ నడుగిడుచు సన్నాయికాండ్రును డోలుకాండ్రును సరిరాయన భరతకాస్త్రప్రకారము పగిటూభి నయములతో బాగుగా నృత్యమాడిరి. ఖడ్గములు వేయఁగడఁగిరి. భక్తులు పరపకులైపోయిరి. నాలుకలు చాపిరి. బుగ్గలు చాపిరి. నారసములు పొడిచికొనిరి. పోవు పగిళ్లు పోవుచుండ వచ్చుప్రభలు వచ్చుచుండెను. ఎదురుతాఁకులు జరుగుచుండెను. యావద్వయమున కెట్లో కోటిశ్వరునకభిముఖముగా సోపానపంక్తి సమీపించితిమి. పగిభ మె కకు మరలెను.

మేము ప్రభంబండినుండి దిగితిమి. సుత్రమునకుఁజేర సంకల్పించితిమి. కాని యది యెక్కడనగుపడును? దిగ్భ్రమఁ జెందితిమి. త్రోవదొరకదయ్యెను. కనుచూపుమేర సంతయు జనారణ్యము. కొండమీదఁ గోటయ్య గుడికేగు జనము సోపానమార్గమునఁ జీమలబారువలె నూత్నముగాఁ జూడఁబడియె. మేము నిలుచున్నచోటి కిరుప్రక్కలను దుకాణములు. అడువాండ్రదృష్టి యగగల్గవై వ్రాలినది. కాని బంధుబాలికయోరై ప్రసాదమని పరితపింపఁ బ్రథమ మందుకై ప్రయత్నింపవలసె. శివరాత్రి కనుక గట్టిట

వారి సత్రమున గదాభీషలములు తప్ప గజశేషేని యన్నము లభింపదు. అది కాస్త్రీ
యమే. తత్సత్రస్థాపకులగు కోటయ్యగారు కాస్త్రముననుసరించియే నాడు ఫలాహార
మును నావలియినది నము లన్నమును బెట్టినారంభించిరి. అట్లుగాక యన్నమే పెట్ట
సాగినది బిల్లలే కాదు పెద్దలును నందులకు సంసిద్ధము. ఎవ్వకో యొకరుగాని వీరందఱు
శివరాత్రియనియు తేత్రమున తేగి యుపవసించి శివుని నేమించి బాగరణమొనర్తమనియు
వచ్చినవారా? అసంగతియు నావల దేలియనయ్యదు. అంత నయ్యంభట్లగారి సత్ర
మున నన్నము పెట్టుదునని యాకర్షింపఁబడుటయు నద్దాని నన్నేషించుచు నకుగనరుగఁ
గనకాపరమేశ్వరీ సత్రమనియు జంఁగమువారి మత్తమనియు ద్వారదేశములఁ బలకల
మీఁది వ్రాతలతోఁ గొన్ని పందిళ్ళును బాకాలును గనఁబడియె. ఆహా! ఏమియన్న
దానము. వేసవేల వైశ్యులు వెండిచెంబులతోడను బట్టుపుట్టుములతోడను భుజింపఁబోవు
వారును భుజించినచువారును గనుపట్టిరి. ఆచండాలముఁగలయునంత జనసంబాధ
ముఁగూడ నాచారమును వీడకుండుట యవ్వారి యార్యవైశ్యత నన్యథముఁజేయుచుం
డెను. ఈసత్రములన్నియు నాటి నాటి యయ్యంభట్లగారి సత్రమున కరుగఁగలిగితిమి.
అయ్యంభట్లగారిది తత్సమీపవర్తిగ్రామముగు గోవిందపురము. వీరు చాలకాలమునుం
డియు నన్నదానాదిక మాచరించి భూతత్వప్రిజేయుచు ధర్మనిరతులైయున్నవారు.
ప్రతివత్సరము నీకొండకువచ్చి యుపవసించి కోటిశ్రవణ కథిషేకించి బాగరణమొనర్చి
యేగుచుండెడివారు. చలిపందిరులు పెట్టి నీరును మట్టిగయుఁ బోయుటకును సత్రములు
వేసి ఫలాహారములును నన్నమును బెట్టుటకును యాజమాన్యమువహించిన పుణ్యపురుషు
లన్యూకాని శివునిగుడిలోనికి బోనిచ్చుటకును నచటవైచిన కానుకలఁ దీసికొనుటకును
యాజమాన్యమువహించినవారు సర్వార వ్రువేట జమీందారులు.

వా రాస్థానమున ధర్మకర్తలట. ధర్మంకతోతితి ధర్మకర్తా. ధర్మము చేయు
వాడు ధర్మకర్త. ఈతిరునాళ్ళలోఁ గొండమీఁద రాజాపేటగ్రామనివాసులగు భాగి
బ్రహ్మయ్యగారును నన్నదానము చేయుచున్నవారు. క్రింద గల్పిటి కోటయ్యగారును
గుడిపల్లి అయ్యంభట్లుగారును సర్వారావుపేట వైశ్యులును మఱికొందఱును నన్నోదక
దానంబు లొనర్చుచున్నవారు. పందిళ్ళు వేయించియుఁ బాకాలు వేయించియుఁ
గోనేళ్లు బాగుచేయించియుఁ జెలువులు బాగుచేయించియు నల్లరులు జరుగకుండ
నాశీనదుల నుపించియు దొరతనమువారు యాత్రికులకు సౌకర్యము కల్పించుచు
న్నారు. సర్వారావు పేటలో బ్రాహ్మణులకు రాచకొండ కొండయ్యగారును వైశ్యు
లకు వైశ్యులును సచ్చిన్నముగా నన్నము చేయుచున్నారు. మఱియు ననేకు లనేకరి
కుల నన్నోదకప్రగలయియో యన్యసాహాయ్యమొనరించియో యశము గడించుచు

న్నారు. కాని ధర్మకర్తృత్వము మాత్రము తద్రాజాగారియందే రూఢమైనది. ధర్మకర్తృయనిన దేవాదాయమునకు గూలీమాత్రమేని వుడువక చూలయగోళప్రసాదానిర్మాణమునకో యన్యమునకో తపీయకైంకర్యమునకే శిరస్సుపెట్టువాడగును గాని యుత్సవకాలమునఁజేయుదుగు నుత్తమకార్యముల వ్యయమంతయు నోరులు భరింపఁ బడివేలో యయిదువేలో వచ్చినపట్టుకు తీసికొనిపోయి వడ్డీలకు వేయవారెట్లుగుదురు ? కనుకనే ప్రకృతము ధర్మకర్తలన్న గౌరవముపీడి చేకద్రవ్యము హరించువారుగా తెక్కింపఁబడుచున్నవారు.

తే॥ మంచితబ్బమ్మ తన్నియో మంటఁగలిసి తనకులేని దుర్గమ్ముఁ బాల్చుటెల్ల

వానిధరియించు నొకకొన్ని వస్తువుల మహత్త్వమే కాని వేఱుగా దుర్యయమంబ ॥

(గుంటూరుసీమ పూర్వరంగము ౨౦౮)

ఆధర్మకర్తలగు రాజాగారు కోటీశ్వరు శశిషేకముచేయువారికదగ్గఁ గొంతధనము తీసికొనుటకు నియమించిరి. ఆయ్యంభట్లుగా రదియీవండ్లేని యశ్శిషేకమున కరిగిరఁట. రాజాగారి సేవకులు రానీయరఁట. అదియనురాగాక యావిషయమున వారికిని వీరికిని గొంతకయ్యము జరిగియుండెనఁట.

ఆయ్యంభట్లుగా రట్లు రాజాగారి సేవలచే నేమూనితలై యింకఁ దదాలయములోఁ కభిషేకమునకుఁ బోని ప్రతివపట్టివట్లును దనకే కాక తక్కుంగలవారికిని నుపయోగించుటకై కొండక్రింద శిశ్రుప్రివృత్తజేసి గుడికట్టించినట్లును వినవచ్చెడిది. గట్టిట వారిసత్రముంబోలె నింక రాతితోను నున్న ముతోను నమగ్నబడుతున్న ను దదాలయము పక్కనొకదూలపువ్విదైవేసి సత్రమునకుఁగాఁ గొంతప్రదేశము నేర్పఱచెను. ప్రకృతమాఘముననే పందిర్యువేయించి యన్నదానము సాగించుచున్నవారు. అట్టి సత్రమున కావాళికం దోడ్కొనియురుగువఱకు వైశాల్యము చాలమిం బట్టినంతవఱకు మూఁడు మాఁజులు భుజించిపోయిరఁట. నాలనమాఁజుగూడ నావరణమంతయు నిండి కూర్చుండి భుజించుచున్నవారు. ద్వారములకుఁ దడికె లడ్డము పెట్టుబడియున్నవి. నెట్లుకొనిపోవండ్ శాంతిపైనులు కాసాగుచున్నారు. అన్నాదులై యనేకులవలంబడియున్నారు. వారితోపాటు మేమును భుజించువారు లేమవఱకుఁ గూర్చుంటిమి. ఆయ్యంభట్లుగారి సత్రపుగోడ కవలిభాగపుఁ బందిటిలోఁ గూడఁ గొందఱికన్నముపెట్టుచుండిరి. అన్నాతురులు కొండఱుదులలోనికిఁ బోవుచుండ నస్మరీయపాలికం దోడ్కొని యథాంగి యందుఁ బ్రవేశించెను. పోని మృక్కడనో యొక్కెడఁ బిల్ల భుజించిన వెళ్ళిపోవుచునని నేనును సంతసించితిని. పుస్తశ్శువైచి యన్నము వడ్డించిరి. కూర్చున్నవారు కలుపుట కాగఁబించిరి. కాని ముద్ద నోటఁబెట్టకముందే శివార్చకులు శివార్చకులన్న కలకలమొకటి

బయలు వెడలెను. పిల్లలదగ్గఱనుంచి విస్తృతము చుట్టెట్టి లేచిచచ్చిరి. ఇదియేమి యాగ డము? మీరు శివార్చకులై యెట్లు మా కన్నము పెట్టితిరని వెద్దలు కొందఱు కొట్లా డిరి. మాబంధువులుమున్నగుకొందఱును మావద్దఁబడినవారగుట నుండిరి. మీరును వారే యనుకొంటిమి. వచ్చికుమ్మన్న మీదితప్పుకాని మా జీవితపుని వారు ప్రతిఁజెప్పిరి. అంతతో మారకుండక యందఱు నవలకరిగినపిదప మెల్లగా నేమియో గొణంగ సాగిరి. ఆశక్తిములు మాకన్నను దక్కువవారియింద్లనే మీవారు పలుమంది తినుచు న్నారు. దానికంటెఁ జెడిపోయినదా యన్నట్లు నా కించుక వివసయ్యెను. అయ్యది సరియైన యుత్తముగానే నాకుఁ గనుపట్టెను.

ఈతిరునాళ్లలో నిన్ని సత్రములున్నను హోటల్లు లేకపోలేదు. అంగుడినువా కవ్వగన్న నన్ని బాతులవారును, అన్ని బాతులవారును గలసి కుడువవచ్చునుగాని యర్చ కులయన్న ముదినుట తప్పా? వారును శివబ్రాహ్మణులే. తినువారు నానాబాతుల వారైనను బెట్టువారు బ్రాహ్మణులేకదా యని యనినవో మన సహాయనిరాకరణవాదు లాసందియమును దీర్చుచున్నారు. ఈతిరునాళ్లలోని కాంతిసైనికులు నానాబాతులవారు గలసియే వంటచేయుట, నీళ్ళు తెచ్చువాఁడు బ్రాహ్మణుఁడు. అన్నముకుండువాఁడు వైశ్యుఁడు. కలియఁబెట్టువాఁడు శూద్రుఁడు. వడ్డించువాఁ డొడ్డియ. భుజించువాఁడు బోయ. ఏమి భేదమున్నది? సర్వము ఒకన్నాధము. వీనికన్నటికిని కాకినాడ కాంగ్రెస్సే కాకలుతీర్చినది. శివార్చకుల యన్నము తినవచ్చునదిగాదు నాయాశీయము. ప్రకృతేత న్నితిగతు లిట్లున్నను యేకరువు పెట్టితిని. ఈకథయగువఱకు నయ్యంభట్లగారి సత్ర ములో నాల్గవసంక్తికూడ లేచినది. ముద్దక్రింది మూటలుతీసికొని ముంగుముంగుగా బుగ్గిత్తిరి. ఎంగిలిచేతులవాగ లేగకపూర్వమే తినదలచినవాగు చనుబెంచిరి. కాంతి సైనికులతో సమరమొనర్చిరి. తడికెలు విజుంగుద్రొక్కిరి. ఏమిచేసిన నేమి? ఎంగిలి విస్తళ్లలో నెక్కడఁగూర్చుందురు? తేరకువచ్చినదిని తినుటయుఁ జనుటయునేకాని యొక్కయాడుదైనను విస్తృతముటకు వెన్నువంచినదా? అవిస్తృతముటకును నాయుంగి శ్చెత్తుటకును నాకూగఁగాయలు తఱుగుటకును నావడ్డించుటకును నాహరికీర్త నమొనర్చుటకును మజ్జీపూడి గుంటూరు నర్సారావుపేట మున్నగు గ్రామములలోని సతులకుఁ దగిపోయినదికాని యూరికొకరుగా నేతెంచిన తిండిపోతుల కీభాగ్య మేల యబ్బెడిని. అంత నయ్యంభట్లగారి యనుంగులో యనుచరులో కొందఱులేచి స్థలశుద్ధి కాగల్గించిరి. వారును స్వల్పసంఖ్యాకులే యగుటవలన సెంతసేపటికిని స్థలము శుద్ధము కాదయ్యె. ఆప్పు డశత్రులమయ్య నందులకు శంకరమంచి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రియ నేనును జొరఁబడితిమి. కాంతసేపటి కట్లో స్థలశుద్ధి యై కాకుండఁగనే గొట్టలమండ

నోరె నొక్కబిడ్డని బ్రాహ్మణులందఱును లోపలఁ బ్రవేశించిరి. పంతులు దీర్చి
హుచ్చుండిరి. కొందఁ జొగిలిమెతుకులవైన నే చతిలఁబడిరి.

స్థలము నిండిపోయెను. ఇంకను కొందఱు మిగిలిరి. ఆపట్టి కైదాఱు బస్తాల
బియ్యముడికినవి. అందఱికిని నస్త్రశస్త్రము లుడికినవి. అయినను వడ్డన ప్రయత్నములు
చేయఁబడియెను. మైలబట్టలతోడనే యెట్లువడ్డింతునని నేనుమాత్రము వెనుదీసితినిగాని
లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రీ నడుము కట్టనేకట్టెను. తినువారికి మైలలేనప్పుడు వడ్డించువారి
కేమిమైల ? ముడ్లక్రింద మూటలుపెట్టి పంచములందగిలిన పట్టుపుట్టుములఁగట్టియే కొందఁ
ఱును బజారులుతిరిగిన బట్టలతోడనే కొందఱును గవచములు కనఁబడకుండఁ గండువారు
గప్పుకొని కొందఱును నాథయముగూడ విడిచి కవచములఁ గనఁబఱచుచునే కొందఱును
నందఱును నాపురాపురని యన్నముపకఁ జూచుచుండిరి. ఒక్క బూట్లకాళ్లవారు మా
త్రము పాడకట్టురకాని తక్కిన యన్నిరకాలవారును నగవడిరి. దేశమున కొకఁడుగా
వచ్చిన తిండిపోతు లట్లు కడుపున కింత యేదియో వేయుటకుఁ గడంగిరికాని యచ్చటి
వంటమాత్ర మపరిశుద్ధతమై నాచరింపఁబడదు. ఆమహాసంబాధములోఁ దరువాత బజారు
బట్టలవారిచేఁ బరిస్పృశింపఁబడినను వడ్డించువారుగూడ మొదట మడిబట్టలుగట్టుకొన్న
వారే. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రీయైనను నేతివడ్డనకుగిరిన గాని లాతివడ్డనకుఁగాదు.
ఉత్సవాదులలో స్వర్ణహాసములేదనుచాని నాధారముచేసికొని వీరికన్నిటికి నెట్లా పరి
పెట్టుకొన్నను నొక్కనానికి మాత్రము నాహృదయము పరితపించినది. అది మహాశివ
రాత్రి. వచ్చినది పుణ్యతేత్రము. ఉపవసించి శివుని బూజించి జాగరమొనర్పవలసిన
పుణ్యదినమునఁ బెద్దపేరులుపెట్టుకొనిన దెచ్చనియెండ్లవారిదగ్గఱనుంచి మడియనక మైల
యనక యాసంఘభోజనముఁ జేయకున్న నొక్కనాఁటికిఁ జచ్చిపోయెదరుకాబోలు!
ఈనాటివార లీతేత్రమున కేలరావలయును ? ఇదియే నాపరితాపహేతువు. అన్న
దానమే యగుఁగాక. అట్టిమహాశివరాత్రినిజేసిన యయ్యంభట్లగారిదికూడ నకార్యమనక
తప్పుదు. దేసికిని దేశకాల స్వాత్రములు చూడవలెను. తక్కిటివి తగియున్నను నక్కా
లముమాత్ర మన్నదానయోగ్యముకాదు. మహారాజువలె మఱునాఁడు పెట్టవచ్చును.
తొలినాఁడు పెట్టవచ్చును. అలనాఁడు పెట్టవలసినది ఫలాహారమే.

అయ్యంభట్లగారి యన్నదానవిధమంతయు నవలోకించి యస్మత్సంఘకన్యక
యన్నముతినుటయు నపరాహ్మమునకు నంగడులన్నియు నతిక్రమించి గబ్బిటవారి
స్వత్రమును గనులఁజూచితిమి. ఇయ్యది యిప్పటికి ముప్పదినాలుగువత్సరములనాఁడే
యారంభింపఁబడి నాటినుండి నేఁటివఱకు నవిచ్చిన్నముగా జనుగుచున్నది. దీని నుప
క్రమించి కట్టుదిట్టములొనర్చినవారు గబ్బిట కొటయ్యగారు. నా కొక బ్రహ్మర్షులుకాని

సామాన్యులుకారు. అట్టివారు కనుకనే యావలియీవలిదినముల నన్నదానమును శివ రాత్రిదినమున ఫలదానమును జేయుచువచ్చిరి. వీరిసత్రమునకు వేయి చెందువేలు మూడువేలవఱకు విఘ్నములు వచ్చుచుండుటగలదు. అవ్యయమునకు ననేకగ్రామంబులు దిరిగి చందాలువేయించి యేటేట గుమాస్తాలవలన మూలుచేయించుచుండురు. కొన్ని దినములవఱకు నీయన్నదానాదిక మంతయుఁ దాటాకుపండిల్లక్రిందనే చేయుచువచ్చి ప్లనసంవత్సరమున గచ్చుతోడను తాతితోడను స్థిరభవనము నిర్మింపించిరి. కోటయ్య గారు తమ కాలముననే కాక తదనంతరమునను దర్శనము సాగుచుండుటకుఁగా సంకల్పించి యెవరినెత్తినబెట్టినను నీచందాలు వసూలుచేసి యెల్లకాలము నిట్లు నెఱవేర్చుట దుష్టుడును స్థిరవనతికే నేకరింప యత్నించిరికాని యాయత్నము సఫలముగాక పూర్వమే స్వస్థులైరి. తదాది తమ్ముఁడు కృష్ణయ్యగారు తద్భరమంతయుఁ దలపై వైచికిని తథావిధముగనే తత్సత్రమును సాగించుచున్నారు. కొన్నియేండ్లు శివరాత్రి నాఁడు సేవగ గుర్తింపు పెట్టించి తరువాత ఫలాహారమునకు ఫలములే వినియోగించుట యుక్తమని కోటయ్యగారే మార్పుచేయించిరి. కృష్ణజిల్లాలోనుటలూకా ఖండ పెల్లిగ్రామము నుండి కదలేఫలములం దెప్పింప మొదలిడిరి. ఇప్పటికి నదియే ప్రకారము జరుపబడుచున్నది. మేమును నవరాత్నమున కచ్చటికేగితిమికాని లోపలఁబ్రవేశించుటకు వశము గాదయ్యెను. అదివఱ కనేకపంతులు కూర్చుండఁబెట్టి యవనీసురుల కవి యర్పించినను నంతగనబడదు. అగ్రజాలేకాక యవరజుల దగ్గఱనుంచి యందులకు సిద్ధమయిరి. ఫలాహారము పెట్టవలసినది యుపవాసముచేసినవారి కేగాని యన్యులకుఁగూడు.

ఉపవసించువారు తమవర్ణులగు ద్విజులలోనే నూటి కొకరు కనుపింపరు. కాని యాయుపవాసముండు స్వల్పసంఖ్యాకుల కీ యరటిపండ్లు దొరకుటయే దుష్టుడు. ఎట్లును నుపవాసమున కిచ్చుకొన్న వారేకావున వారి కంత యాతురతయుఁ గానరాదు. అన్నిటికిని దిండిపోతులే సిద్ధము. అయ్యంభట్లుగారి సత్రములోని యన్నమును వారికే కావలెను. గిట్టిటవారి సత్రములోని కదలేఫలములును వారికే కావలెను. పోనిండు. తమ పదార్థములకనుకఁ బెట్టుట కొప్పుకొందము. ఇచ్చటఁ దినునవి యొకటిరెండే. కడుపు నిండ నన్నమునిన్న వారికి మిడుకనా యవి? కాని చుట్టుములకును బక్కములకును చీత గాండ్లకును నాతగాండ్లకును మూటలు గట్టుకొనిపోయి పెట్టువలెను. ఇండ్లకుఁగూడ రన్ని చేర్చవలెను. కొనుటకు మఱల భవ్యయము కావలయుఁగదా! అన్నియుఁ దెలిసిన యగ్రజాల స్థితయే యిట్లుండ నవరజులమాట యింక నడుగనేల? అచ్చటి యన్నదాన మగ్రజాలకే కాని యన్యులకుఁగూడు. వారలనర్హులనికాదుగాని యవశమగుటచే నంతమట్టుకే పెట్టుకొనిరి. అందువలన నన్నమున కాశింపమకాని యనఁజింపండ్లకుమాత్ర

మందఱు నాసంతురు. దీనికి జతుర్వర్ణములవారును జందాలివృచుండిరి. చందాలు మాత్రము మాయొద్ద జనుచేయవచ్చునుగాని యన్నమునకుం గాకున్న ననటిపండ్లకైనను నోచుకొనమైతిమా యని బ్రాహ్మణేశ్వరులు పరుసములాడ వీలున్నది. అనటిపండ్ల వ్యవహార మన్నివిధములయలబడికి నాకరమై పంచిపెట్టుట బహుకష్టసాధ్యమయ్యెను. తలుపులు తెఱచిన దంశోపతండుములుగా వచ్చి తత్ఫలముదాయముననే సడఁచొచ్చిరి. అందువలన ముందుముందు కొందఱు బ్రాహ్మణులకుఁ బెట్టిపంపించి సహసపూర్వము నకుఁ దట్టుకొనలేక ద్వారములు మాసియుంచిన సమయమునకే మా కచ్చటికిఁ బరుట తటస్థించినది. ఏమి చేయవలె? లోపలికెట్లుపోవలె? లోపలి ప్రాకారము రాతితోడఁ గాక యిసుపచుప్పలచే నేర్పఱుపఁబడియుండ నాసందులలోనుండి లోపలికిఁ జూడ రానీయనివాని రానీయకపోఁగా నింకను నక్కడ నూలులనుండి కూర్చుండియుండిరి. పంక్తులువీర్చి ఫలములు పంచుచుండిరి.

సర్వారావు కేటడిస్త్రిప్రమున్నీభుక్తోన్మునలగు తాడేపల్లి సంపూర్ణలక్ష్మీనారాయణ బి. యే., బి. యల్., గారు వాల్కాటుబ్రదర్సుకంపెని సడఁపటగు కొడవటికికంటి వెంటటప్పయ్యగారు మున్నగు పెద్దపెద్దలే యాపండ్లను బంచిపెట్టించుచున్నవారు. అందు మాయన్న గారికుమారుఁ డాంజనేయులనువాఁడుగూడ నుండి కుమ్మరి నెట్లో లోపలఁ బ్రవేశపెట్టుకొని చేతుఁడుపండ్లు తీసికొనివచ్చి తినుఁడతనుడఁ మావస్త్రములఁ బోసిపోయెను. అగ్రమాడక సత్రాధికారియగు గట్టిట కృష్ణయ్యగారుగూడ నొక పెద్దగెల నామీదఁ బడవైచెను. ఇన్నిపండ్ల నేమిచేయవలె? నేనును గొందఱికిఁ బంచమెదలిడితిని. నామీదికిఁగూడ నెగఁబడిరి. నెలువలేకపోయితిని. విరమించితిని. కొందఱికిఁగందఱినిగా రానిచ్చి యెటులైన నీఫలముల వీనియోగింతమని పాప మాబ్రాహ్మణుఁడు బహుప్రయత్నించెను. కొంతమందిని మిద్దెమీదికెక్కించి క్రిందివారి యెదులలోఫలములుపడ వేయించెను-ఇందుకంత తలుపుతెఱచినంతనే యెందఱో వచ్చి పడఁచొచ్చిరి-కాళ్ళు విఱుంగఁద్రొక్కిరి. కలకాములాడఁగడఁగిరి. విసిరి వేసారి తుదకు ద్వారములు తెఱచివైచిరి. అనటిపండ్లరానిమీది కందఱును నెగఁబడిరి. భక్తులకును చక్షుకులకును గొంతవడి బాహుయుద్ధము ప్రవర్తలెను. ఫలములు బహుచ్చిన్నములై పోయెను. మిగిలినవాని నెగఁజల్లిరి. ఆగంతకు లాశానివృత్తిజేసికొని యవకులవెళ్ళిరి. పాప మాబ్రాహ్మణుఁడు బహుధనమును వ్యయించి ఫలములం బంచిపెట్టఁ బ్రయత్నించెను భక్తులచేతఁ బరాజితుడగుచున్నవాఁడు. ఈఫలాహారముననే కాదు, అన్నదానమునఁగూడ నల్లరిమొందు. అయినగుమాస్తాలుగాక యన్యులు సాయపడువారు లేకు. కూలికివచ్చిన గుమాస్తాలకు ఛిత్తి సున్న. ఇట్టిసహకార్యములు భిక్షుల సాహాయ్యముండి నఁగాని బహుశ్లాఘ్యములుగాఁ గానేరవు. భిక్షుమాజములు కూర్మాదానప్రభృతుల

సప్తాహాని సత్కార్యములు భక్తిరసము వెల్లువలై పాఠి నెంతసహాయసంపత్తిగలిగి నిర్వహింపఁబడుచున్న నో తిలకింపుఁడు. భక్తులసాహ్యామైన నుండవలయును. ప్రభుత్వము వారి సాహ్యామైన నుండవలయును, దీనికి రెండవది లేవు. పరికింప నియ్యది భక్తసమాజాదులకు నెంతమాత్రము తీసిపోవునది కాదు.

భక్తసమాజాదుల కంత సహాయసంపత్తి యుండుటకును దీని కంతగా లేక పోవుటకును గల కారణ మరయకలసియున్నది. ఆత్కార్యములు ప్రత్యేకించి నరు పఁబడునవికాని యొకదానిలోఁ జేరినవికావు. ఇను అత్కార్యములకు భగవాన్నామ సంకీర్తనమును వినియుఁ గనియు స్వయముగాఁ జేసియుఁ దరింపఁలేనయే యేగుచుండును. అంగులనఁ ద ద్భగవద్భజనాదికముదప్ప వారి కితః వ్యాసంగముండును. అట్లు ప్రత్యేకించి తత్కార్యములయందే శక్యబుద్ధితోఁజనినవారు వలయునంత సహాయసంపత్తి యా కార్యములందుఁ జేయుట విధియైయున్నయది-కొటప్పకొండ తిరుణాళ్ళకు వచ్చుబ్రాహ్మణుల కన్నముఁదొట్టుటకొఱకుఁ నొటయ్య గారు సత్రముఁ ద్రిటిరి కాని సత్రములో సత్కార్యములతోఁజేసి కాని సాహాయ్యమొనరించి కాని సద్గతిఁజెందుదమని బాణులచనుదెంచుటలేదు. తిరుణాళ్ళకువచ్చినవారికి జేవునిదర్శించుట తీర్థములఁగ్రుంతుట మొదలగు సార్వధములయందే యాతుగత మెరఁడైయుండును. మీరు సత్రమునకు వచ్చుట యెల్ల తుదోపకారానికిని జిహ్వాబొల్బనివృత్తికిని. అట్లు తేరకువచ్చునది తినిపోవచ్చునదని లాఠిలోఁదెట్టునమా దడిలోఁదెట్టునమా యని తమయక్కఱ తాము వచ్చుకొనిపోక తక్కుసాయ మేల కావెంటురు? సప్తాహాదులకును సత్రములకును గున్న తారతమ్య మియ్యది-అంగువల్ల నయ్యంభట్లు గారి సత్రమునకు గోటయ్యగారిసత్రమునకు నితోసాహాయ్యము చాఁ దక్కుచున్నయున్నది. దేవళమునా ద్దమ దీర్ఘము-యొద్దనునట్ల రిశేకుండ నొకరితరువాత నొకరికి దర్శనమిచ్చినాదిక మబ్బుటకై యిం నేకులనుంచి యెట్టి సహాయముచేయుచుండినో యట్టిసహాయము ప్రభుత్వమువారి సత్రముందును జేయవలసియున్నది-ఇచ్చటఁగలలోటుపాట్లు నరసిచెప్పదగినవారు చెప్పిరఁగాని ప్రభుత్వము వారు శ్రద్ధగపొంపరు. సత్రము లోని సంగతులు బ్రాహ్మణులకుఁదెలిసినట్లు బ్రాహ్మణే తిరులకుఁ దెలియఁబడవు-బ్రాహ్మణు లోని యున్నతోబోగులు పూర్వార్థవిషయమున విరుద్ధాభిప్రాయములై యున్నవారు. అన్నదానము గాని యథాదానముగాని యతిదీనులకు సంధపం గ్యాదులయెడఁ వాచరితవ్యముగాని సోమరులకు భూమిమును యెడఁ గూడదని వారియూహము-అదానములకు సంధపం గ్యాదులు నర్హులే-యనీనురులు నర్హులే. వారిఁ గొందఱు కావించుచున్నారు- విడిఁగొందఱు కావించుచున్నారు.

లోకో భిక్షురైవీ. ఎవరియిష్టమువారిది. నుంచి కార్యములుచేయువాఁడు మఱి కొన్ని చేయుటకుఁ బ్రేరేపవచ్చునుగాని చేయుదానిని నిషేధింపఁ గూడదు. వారి

శక్తినిబట్టి వారు వర్తింతురు. నిష్కల్యము నింద్యకార్యముగాని మంచికార్యముగాదు. ఒకమంచివానిని మంచివాడని భూషించిన వాడుమాత్రము మంచివాడుకాదా యనునదికాదు సమాధానము. కావున నున్నతోద్యోగులైన బ్రాహ్మణులు తదభిప్రాయము మార్చుకొని కోటయ్యతిరునాళ్లలోని సత్రములలో గాటమైనసాహాయ్యముచేయఁ బ్రభుత్వమువారిని ప్రేరేపఁ బ్రార్థితులు. అట్లు గట్టిటవారిసత్రములోని కడశీధలదానవిధులంతయుం గనుంగొని కొండకెక్కి కోటిశ్వరుదర్శించి మచ్చటకుఁగా బయలుపెడలితిమి. బాజారులు ప్రజలచేఁ బరివూర్ణములైయున్నయవి. ఇసుకవైదినఁ గ్రింద రాలకుండనున్నది. అట్టిజనసంబాధములో నట్టే నెట్టుకొనుచు నుండు నేనును నటుపెనుక నర్థాంగియుఁ బదపడి బంధుబాలికయు నొకరచేయి యొకరము విడువక మరుసఁగాఁ బ్రతిమి కాణమును పరిశీలించుచు దీనికొనడగిన వస్తువులు కొన్నితీసి కొనుచు సతికష్టముతోఁ గొంతసేపటికిఁ గొండ నమీపించితిమి. పట్టణస్థమును బహుమూల్యమును నగుప్రతివస్తువును బల్యపీఠలం బ్రదర్శించితిమి. అన్నియున్నయుం గొనవలెనన్న సవనీశ్వరులకును సశక్త్యములని యనుకొంటిమి. నేయిదు కాణములకుఁ దక్కువయుండవు. ప్రతిమి కాణమును బ్రజాభరితము. ఇదియునుం గాక కాషీహోటలులు పాదాశాపులు మున్నగు నీ కాలమునకుఁదగిన యెల్లవిశేషములును నేర్పడియున్నయవి. అన్నియు సంతటంతట నవలోకించుచు సతికష్టముతో న్నద్రుసమీపమునకు రా నొప్పటం బ్రజలయొక్కయుఁ బ్రభలయొక్కయు సంబాధము మఱితే యగ్గలమగుటయు భరింప లేకపోయితిమి. ఈజనాటమినుండి యవలి కెప్పుడరిగెదమాయని యనుకొంటిమి. బొచ్చుపల్లయ్యగుడిఁ బొడఁగాంచితిమి. తత్ప్రాంతముంతయుఁ దలవెండ్రుకలతోఁ గలితమైయుండెను. అచటినుండి మెల్లగాఁ బర్యవ్రామింపఁ బ్రారంభించితిమి. ప్రతిమెట్టునను బట్టులుపఱచుకొనియుండు భిక్షుకబనమును వీక్షించితిమి. కటకటా ! కడుపు తఱుగుకొనిపోయెను. తత్కష్టమును దైన్యమును జూచినకొలది కనులవెంట నీర్లుగారెను.

ఏమి గాఁతిన నేమిచేయను? కానో వీసమె యాయఁగలము కాని తక్కువమిక్కిలై క్రిక్కిరిసియుండు నింతమంది దైన్యము నేమిపాఁడగలము? అది ధనికులపని. వారికి బుద్ధిపుట్టును. అట్లు వారి యలబడికి నలచుటపడుచు నక్కడక్కడఁ గూర్చుండుచు నచలాధ్యప్రదేశముం దలరాచెడి యసంఖ్యాకజనుల నవలోకించి యాశ్చర్యపడుచు నేతెంచువారి యెదురుతాఁకుల నెట్లో తట్టుకొనుచు గొల్లభామగుడిదాఁటి కోటయ్య గుడికడ కేగి బ్రదుకుజీవుడాయని యాయాసముదీఱఁ గొంతవడి గూర్చుంటిమి. అన్నియు నై నయనుకొని గుడిలోనికేగుటయుఁ గోటిశ్వరు దర్శించుటయు నొక మిగిలియున్నవి. తక్కినవన్నీయుఁ ద దంగములుకాని తత్కార్యమే తగుత్సవాగమమునకు నిదానభూ

తము. రక్షకభటుల లాటిపోటులకును చొరవారి నేవకుల తోలుదెబ్బలకును గుటికా
కుండ నాలయములోని కరుగుట యసాధ్యమైనవని. జనసమ్మతమునకు శరీరమంతయు
జర్ఘణాశితమయ్యెడిది. అంతటికష్టమున కొర్పి యాడుపెల్లలతోడ నాలయములోపలి
కరుగుట యెట్లా యని యాలోచించుచుండ నాకొటిశ్వరుడే యనుగ్రహించి యస్మ
ద్విషయమై యత్యంతాభిమానముగల యారక్షకకాభాధికారి నొక్కరు ననవలసినను.
అయిన సనాతనధర్మనిరతుఁడును సజ్జనప్రియుఁడును సాధుసేవకుఁడును నగు గోపేటి
వేణ్నిగోపాలరావుగారు. గుంటూరుతాలూకా ప్రతిపాటిలో బోధిసునవినకొక్కరుగా
నుండి ప్రభుత్వమువారిచేఁ బ్రకృతీత్సవమునకు సహాయాగ్రహమపఁబడిన యామహా
దారుఁడు మమ్ముఁగాంచినతోడనే మహాదరంబునఁ దోడ్పొందిపోయి యితరజనసంస్ప
ర్శ మిసుమంతయు లేకుండ గర్భాలయమునఁ జేర్చుటయుఁ గరుకానిధియగు పరమే
శ్వరు దరిసించి కరమనకాశంబుతోఁ గర్తవ్యమంతయుం వీర్చుకొంటిమి. ఇంతలో
సాయంసంధ్యాసమయ మాసన్నమయ్యెను. అచ్చటికిఁ జై భాగముననుండి దొనలయొద్ద
కరిగితిమి. ఆప్రాంతముననే రాజాపేటవారి సత్రము కనపట్టెను. అనేకులు భుజించు
చుండిరి. ఫలాహారముచేయువారికి సెనగగుగ్గిళ్ళలాహారమును నన్నముతినవారి కన్నమును
దెట్టుచుండిరి. అట్లు ప్రొద్దుటినుండివచ్చినవారికిఁ దెట్టుచుండిరట. అప్పటికిని నంతు
ముట్టలేదు. మరల బియ్యముకడిగి వంట మొదలుపెట్టుచున్నారు.

దానిపరిసమాప్తి యెప్పటికో తెలియఁబడదు. అయ్యంభిట్లగారి సత్రమునో
యన్యత్రయో యమృహాశికరాత్రి ననివట కొకసారియో కండుసారులో తిన్నవాడలే
మౌలవచ్చుచుండ నిక దాని సమాప్తి యెట్లుగును? అన్నమున కన్నముందిని మరల
గుగ్గిళ్లకుఁ జెయిఁజాపువారు నందుఁ గొందఱు. ఈసత్రములు చాలభాగ మిట్టి తిండి
పోతుల కుపయోగపడుటఁజూచియే కొందఱు బుద్ధివంతులు వీనివిషయమై విరుద్ధాభి
ప్రాయము లిచ్చుచున్నారు. నేనును సాయంసంధ్యవార్పి యిన్ని సెనగగుగ్గిళ్లు భక్షించి
తిని. నాభార్యయుఁ గదకు బంధుబాలికయు సెనగగుగ్గిళ్ళనే చెటియిన్ని తినిరికాని
యన్నముతినట కభిమతింపలేరె. బాలికలైననేమి హాళికులైననేమి నాఁడుతిన్న యన్న
మన్నమేకాద. అది యన్నమే. అంత హరాహరానుని యందఱుమును నడి దిగితిమి.
మాపటి వేళయైనను మామిషదక మంచిగనే యంతజనసంబాధములోనుండి యెట్లో
తప్పించుకొని గల్గివువారిసత్రమును గనుగొనఁగలిగితిమి. అప్పుడే తత్సత్రమున మఱు
నాటి యన్నప్రదానమునకు నుంచి గుమ్మడికాయలు తఱుగుచున్నారు.
కాయలుమాత్రము కావలసినన్ని కావఁబడుచున్నవికాని తఱుగువారిరువురుమువ్వరే
తటస్థించిరి. అనేకు లాసత్రముననే పరుండి హాయిగా నిద్రించుచున్నారు. పగలుప
వసించినచో రాత్రి మేల్కొంచియుండురుకాని కుట్లుపట్టెడిన్నవారికిఁ గూర్కురాక

యెట్లుండును ? మేము సత్రమున స్థలములేక బంధువుల బండియొకటి ప్రాంతప్రదేశమున నుండ నటకరి యెట్లులో కొంతకాలక్షేపము చేసితిమి. రాత్రి మాడు గంటలయ్యెను. యాత్రకుల కోలాహల స్వరముయ్యెను. పలువురు ప్రయాణముచేయ మొదలైరి. అయినను భయభీదమునగునాకు నలకరుగుట కశక్తివయ్యెను. ఎటుకాలు పెట్టినను నకుద్ధ మడుగుల కంటుకొనియెను. తెల్లగాఁ దెల్లవాఁటయు మలవికష్టమైన నుహితాయంతయు దాఁటి మెలుదూరమున మా కాట్యకృత్యములు తీర్చుకొని గబ్బిటవారి సత్రముకడకుఁ గ్రమ్మి వచ్చితిమి.

జనసంబాధము నాలఁ దగ్గను-చందాబాసంస్కర్షము సన్నగిల్లెను-బ్రాహ్మణులే పలువురు కనుపట్టిరి. స్నానములు నలుపఁదగిరి. నలిమంతయుఁ గలచందాదగిరి. కోనేళ్ళ గుడ్డలుతికిరి-సత్రములో భానాదయమునకే పాకమాఁగింపిరి. ష్టాసురులు స్నానములు ముగించి సంధ్యలువార్చి జపతపములచీర్చి యంతకుంబు లాఱుబట్టుకొని పంక్తులుదీర్చి కూర్చుండఁ బ్రారంభించిరి-పరగంటలకలరేఁ బ్రదేశమంతయు నిండి పోయెను. ననుబోటులము కొందఱుము విస్తృత వేయఁబెరిగితిమి. వారును వీరును వడ్డన మొదలు పెట్టిరి-అగంటలలోను సంతయుఁ గానెను. విశేషములో సిరి-మంత్రపుష్పములు పెట్టిరి. మహాదేవానుని-అపొశకులు పట్టిరి-అశనింప నారంభించిరి. అది శిష్యునియు నిది తిష్యునియు నుపమొదలిడిరి-కృష్ణయ్యగారికిఁ గోరినంత సహాయసంపత్తి లేకున్నను గుమాస్తాలును గొందఱు బుద్ధిమంతులును నాఁస్యమునిగదైన నను వడిగినసదాగ్రములు వడ్డించి బుల్లరి నాఁగఁగలిగిరి-సప్తాహాది సత్యాన్యములలోవశ్యదావిసంత నేతీతోడను నిన్ను భక్ష్యములతోడను గాతున్నను శాన్యప్రదేశమున కనుకూలముగా నన్నదాన మఁగరింపఁబడినెను. ఒకసంక్త లేచెను.

మఱియొకపంక్తికి నుహిసుగులు సిద్ధముగానుండిరి. అలసియు సాలసియునున్న యన్యదానమును నాన్యపంక్తి నే భుజియించి నుంగడులకడ కరుదెంచితిమి. అట్టి మాత్ర మనేకవస్తువుల నిక్రయించి యాసన్నప్రయాణములతో నలరారుచున్నవి. కాని యాగతులైన యన్యజనులలో నష్టమాంశమే యవశిష్టమై ముప్పటి కున్నయది. అస్తమయమునకును నాకొలదినుండియు నంగళ్లును నందఱును సరిగడిసారలే. నన్యసామగ్రులను శకటముల కెత్తించుకొని సత్రాలవారును డబ్బిలలోని డబ్బంతయుఁ గుమ్మరించుకొని భక్తికర్తలను వారు పీననీల గొల్లభామ కోటిశ్శకుండు మొదలైన గోత్రోపజనులందఱు గొదమ వారందఱును నారాత్రి యక్కడ నుండకుండ నరిగెడివారలే. నర్నారావు పేటమట్టుకు నాలుగుదినము తీయాత్రకులచే నధిష్ఠితమై యలరారుచుండును. కొందఱయ్యగారిసత్రము గోత్రానురూపే నిండియుండును. అట్లు మేమును నారాత్రికి నర్నారావు పేటకుండేరి మామేనల్లఁడైన మేళ్ళచెరువు గామయ్యయింట విందుభోజనములుచేసి వెళ్ళివచ్చితిమి.

యాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ అగమ్యాగమనాత్పాతా త్పాపేభ్యశ్చ
 ప్రతిగ్రహాత్ । రహస్యాచరితా త్పాపా స్మచ్యతే స్నానమాచరణ ॥
 మాంద్యప్రసాదజనకం రూపసౌభాగ్యవర్ధనం । శోకదుస్వప్నహం స్నా
 నం మోక్షదం హ్లాదనం తథా॥ స్నానమూలాః క్రియాస్సర్వా శ్శ్రితి
 స్సృత్యుదితా నృణాం । తస్మా త్స్నానం నిషేవేత శ్రీపుష్ట్యరోగ్య
 వర్ధనం॥ యామ్యంహి యాతనాదుఃఖం నిత్యస్నాయీ నపశ్యతి ॥ ఈ
 యాజ్ఞవల్క్యవాక్య మగమ్యాగమనము చేసినందువలనఁ గలిగిన పాతి
 త్యమును బాపాత్ములగువారివలన దానముతీసికొన్నందువలనఁగలిగెడు
 పాపమును రహస్యకృతములైనపాపములను స్నానము పోగొట్టునని
 యు మాంద్యమునశించుననియు శరీరమునకుఁ జక్కని రూపముగలుగు
 ననియు నారోగ్యముగలుగుననియు దుఃఖదుస్వప్నములు పోవుననియు
 మోక్షము సిద్ధించుననియు శ్రుతిస్మృతిప్రతిపాదితములగు సర్వక్రియలు
 స్నానపూర్వకములనియు నిత్యస్నానపరుఁడు యమలోకమందు యాత
 నాదుఃఖముల ననుభవించఁడనియుఁ జెప్పుచున్నది. కానఁ బ్రాతస్నాన్ని
 నము వలన శరీరారోగ్యా దైహిక ఫలమును బాపక్షయపూర్వకమగు
 పరలోకసుఖమును జనుఁడు పొందఁగలఁడు. దక్షః॥ అస్నాత్వా నాచ
 రేత్కర్మ జప హోమాదికించన సర్వంహంతి విశుద్ధాత్మాప్రాతస్నాన్ని
 నేనదుష్కృతం॥ ప్రాతరుత్థాయ యో విప్రస్సంధ్యాస్నానం సమాచ
 రేత్ । సప్తజన్మకృతం పాపం త్రిభిర్వైర్వ్యపోహతి॥ స్నానముచేయకుండ
 జపహోమాదికర్మములు చేయఁగూడదు. ప్రాతస్నాన్ని నమువలన సమస్త
 దుష్కృతమును నశించును. ప్రాతస్నాన్ని సంద్యావందనములు తప్పక
 నిత్యము విధియై క్తముగా 3 సంవత్సరము లాచరించినయెడల నింతకు
 ముం దేడు జన్మములనుంచి యాచరించిన పాపము లన్నియు నశించు
 నని యాశ్లోకములు చెప్పుచున్నవి.

గృహస్థవానప్రస్థులకుఁ బ్రాతర్మధ్యాహ్నకాలములందును
యతికిఁ బ్రాతర్మధ్యాహ్నసాయంకాలములయందును స్నానము విహిత
మైనది. బ్రహ్మచారికిఁ బ్రాతస్నానము చాలును. స్మృత్యర్థసారమందలి
“ప్రాతర్మధ్యాహ్నయోస్నానం వానప్రస్థగృహస్థయోః, యతే
ప్రిషవణస్నానం సకృచ్ఛ బ్రహ్మచారిణా” మను వాక్యము పైనఁ
జూపిన విషయమును దెలుపుచున్నది. శిఖనుబంధించి కరపాదప్రక్షాళ
నము చేసికొని యాచమనముచేసి దర్భ హస్తమందుఁగలవాఁడై సం
కల్పము చెప్పుకొని జలముకు సమస్కరించి యంజలిపట్టుకొని తూర్పు
ముఖముగా జలములోనికి దిగి స్నానము నాచరింప వలయును.
స్నాందే, శ్లో॥ ఉదయాత్ప్రా కృతస్రస్తు నాడికా హ్యరుణోదయః ।
తత్రస్నానం ప్రశ స్తంస్యా త్సహి పుణ్యతమస్మృతః ॥ ఈశ్లోకముచే
సూర్యోదయముకుముందు నాలుగుగడియలకాల మరుణోదయమనియు
నాకాలమందు స్నానముచేయుట ప్రశ స్తమనియుఁ బుణ్యసంపాదక
మనియుఁ జెప్పఁబడుచున్నది. ఆచమనసంకల్పమార్జనాదివిధులను
వదలి స్నానముచేసినయెడల నాస్నానమువలనఁ బరమార్థానుకూల
మగు ధర్మము పుట్టనేరదు. స్నానముచేసి జలమందుండి యొడలు
తుడుచుకొనకయే దేవఋషిపితృతర్పణము చేయవలయును. ఇది
స్నానాంగతర్పణము.

శ్లో॥ నాభిమాత్రజలేస్థిత్యా చింతయ న్నూర్ధ్వమాసనః । దేవాన్
దేవగణాంశ్చాపి ఋషీన్ ఋషిగణానపి ॥ అధకాండఋషీనేత్రా నుద
కాంజలిభి శ్శుచిః । అవ్యగ్ర స్తర్పయేన్నిత్యం మంత్రైరేవ స్వనామభిః ॥
పితౄన్ పితృగణాంశ్చాపి నిత్యం సంతర్పయే తతః ॥ ఈస్మృతివాక్య
ములు బాడ్డలోఁ(తుగల జలమందుండి దేవఋషిపితృతర్పణము చేయ
వలయునని చెప్పుచున్నవి. తూర్పుముఖముగానుండి దేవతలకు నుత్త

రాభిముఖుడై ఋషులకు దక్షిణాభిముఖుడై పితృదేవతలకు జల
మధ్యమందుండి తర్పణము చేయవలెను. ఉపవీతముగా దేవతీర్థముచే
దేవతలకును నివీరియై ఋషి తీర్థముచే ఋషులకును బ్రాచీనావీతముగాఁ
బితృతీర్థముచే బితృదేవతలకును దర్పణము చేయవలెను. దేవతాఋషి
పితృతర్పణానంతరము తటనుండు జలతర్పణము చేయవలెను. శ్లో॥ య
న్మయాదూషితంతోయం శారీరమలసంచయాత్ । తద్దోషపరిహారాయ
యత్సౌఖ్యం తర్పణాయాచ్యుతం ॥ ఈశ్లోకము పై తర్పణముచు విధించు
చున్నది. పై సఃజెప్పిన దేవతాదితర్పణములు చేయువఱకు వస్త్రము
పిండఁగూడదు. శ్లో॥ యావద్దేవాః ఋషీంశ్చైవ పితౄణావై యో
నతర్పయేత్ । తావన్నపీడయే ద్వస్త్రం యేనస్నాతోభవేన్నరః ॥
నిరాశాః పితరోయాంతి స్నానవస్త్రే నిపీడితే । తస్మాన్నపీడయే ద్వస్త్ర
మకృత్వా పితృతర్పణం ॥ ఈవాక్యములు వస్త్రపీడనముచేసిన యెడల
దానితో స్నానపరిసమాప్తి యగుననియుఁ దరువాత స్నానాంగమగు
పితృతర్పణాదు లాచరించుటకు వీలులేదుగావునఁ బితృదేవత లాశా
రహితులై పోవుదురనియు నందువలన వస్త్రనిపీడనము దేవఋషిపితృ
తర్పణాదులకు ముందు చేయఁగూడదనియుఁ జెప్పుచున్నది. స్నానమైన
పిమ్మట గట్టుకువచ్చి కొంచెముకాలము వస్త్రజలమును దేహజలమును
భూమిమీఁదఁబడువఱకుఁ బ్రాచీనావీతముగా నుండవలయును. దాని
వలనఁ దనయింట దాసులై యుండి మృతీచెందినవారలకును నితరభూత
ములకును దృష్టియగును. ఆ యొడ్డుననున్నప్పుడు జాట్టమాత్రము
ముఖమువై పునకు వేసికొనవలెను. ఆలాగున వేసిన వెండ్రుకలవల్ల నుండి
జాతిన యుదకబిందువులు మహాతీర్థోదకబిందువులగును. ఆ వెండ్రుకలు
పృథ్వభాగమందున్న యెడల నచ్చటనుంచి జాటుబిందువులు మద్యము
యొక్క బిందువులతో సమమగును. శ్లో॥ సురాబిందుసమాః ప్రోక్తాః

పృథ్వీ కేశబిందవః! తావన పురతఃప్రోక్తా స్మర్తృప్రీతోపమా బుధైః॥
 ఈశ్లోకము పైయర్థమును జెప్పుచున్నది. గోబిలః॥ శ్లో॥ పిబంతి శిరసా
 దేవాః పిబంతి పితరో ముఖాత్ । మధ్యత స్మర్వగంధర్వా అధస్తా
 త్వర్వజంతవః॥ ఈవాక్యము స్నానముచేసి గట్టునందుఁ గేశములను
 ముందుభాగముననుంచుకొని జలపాతముకొఱకు నిలిచియున్న బ్రాహ్మ
 ణుని శిరఃదకమును దేవతలును ముఖోదకమును చిత్తదేవతలును
 మధ్యముననుండు నుదకమును గంధర్వులును క్రిందిప్రదేశమందైన
 జలమును నితరజంతుజాలమును బానముచేయుదురని చెప్పుచున్నది.
 అయితే గొందఱిటులందురు.

“స్నానము కిన్నినియమములుండవలయునా? స్నానమువలన దేహ
 పరిశుద్ధత యొక్కటిమాత్రము మనకుఁ గనిపించుచున్నది. ఆపరిశుద్ధత
 కీనియమము లనావశ్యకములు. దేవఋషిప్రతాదులకు మనము తర్పణ
 ములు చేయకున్న దాహముతీఱకుండునా? లోకములోజనుల కందఱికి
 దాహనివృత్తికొఱకుఁ దర్పణోదకము కావలసియున్నదా? ఇష్టమైన
 జలము పానముచేయుటలేదా? అటులనే దేవఋషిప్రతులు తమ
 కిష్టమైన నర్యాదిజలమును బానముచేసి తృప్తులుకాలేకయున్నారా?
 నిజముగా మనయంజలులచే నీయఁబడ్డ జలముకుఁ బరిశుద్ధత తక్కువ
 గానే యుండును. మనవారు నదులలో స్నానముచేసి బురదనీరునే
 తర్పణముచేతురు. ఆనీరు వా రెటులా బానముచేతురు? మనము పాన
 ము చేతుమా? ఈతర్పణముచేయువారుగూడ నాజలము పరిహరించి
 శుద్ధజలమును బానముచేతురుగదా! నిజముగా నొకరియంజలిలోని
 జలమును మఱియొకరు పానముచేయుటకు సహించరే. ఆ చేతులలో
 నేమైన మాలిన్యముండు నేమోయని సందియముండక మానదు. దేవా
 గులు మనకన్న గొప్పసుఖముగలవారనియు దివ్యదేశములుగలవారని

ము మానససరోవరాది మహాతీర్థములుగలవారనియుఁ జెప్పదురు గదా ! వారి కేమిదారిద్ర్యముసంభవించెనో ? మనము స్నానము చేయుచుఁ జేతులతోఁ బోయి బురదనీళ్ళకొఱకు నోళ్ళు తెఱచుకొని యుందురనియు మనము పోయకపోయిన నిరాశులైపోవుదురనియుఁ జెప్పటకుఁ దగిన కారణము గనుపించదు. జాట్లు వెనుకవై పుననున్నదాని నుంచి జాతీసబిండువులు సురాబిందువులు ముందటనున్న గంగాదితీర్థ బిందువులు నగుటగూడ నసమంజసమే. వెనుకనున్నవానిని ముందుకు మార్చుటతోడనే గంగాబిందువులై పోవుననునవి మోహకరములగు పాపాపహావాక్యములగుటకు సందియము లేదు. స్నానముచేసిన బ్రాహ్మణుని శిరోజలము దేవతలును ముఖజలము పితృదేవతలును మధ్యప్రదేశజలము గంధర్వాదులును బాసముచేతురని చెప్పట మతింత యనర్థకముగానున్నది. ఇరిశుద్ధులగు దేవాదు లమంగళము లగు శిరోముఖాదిజలమును శరీరదుర్గంధయుక్తమైనదానిని బాసము చేయుదురని చెప్పటకు ఏరిమన స్పెల్లోప్పినదో తెలియకున్నది. హీన జనుఁడుగూడ నొకని తలలోను నీరు ముఖమందలిసిరు నడిమిసిరు క్రింది నీరు త్రాగుచుని చెప్పిన నమితాసహ్యతగలవాఁడై చీయని తొలఁగి పోవునుగదా ! అమితభోగము ననుభవించు దేవాదు లీలాటి దుష్ట జలము నపేక్షించుదురనుటకన్న మఱియొకదోషముగలదా ? దేవ ఋషిపితరులు మనయందుఁ బ్రేమగలవారగుదురా ? కానేరదు. విచారించ మనయందు ద్వేషముగల వారై మనలను బాధింతురనికూడఁ జెప్పవచ్చునుగాన నీ స్నానవిధిశ్లోకములు నమ్మఁదగ్గవి కావు. దాంభి కులచే వ్రాయఁబడినవికాని ఋషిప్రోక్తములు గావని నమ్మఁదగినది. ”

ఈరీతిగా శాస్త్రుతత్వానభిజ్ఞులగువారి ప్రలాపములుండును. కాని శాస్త్రుప్రమాణ్యాభిజ్ఞులగువా రీవాదమును లెక్కించరు.

శ్లో॥ తస్మా ఛాత్మం ప్రమాణం తే కార్యాకార్యవ్యవస్థితే । అనుగీతా
వాక్యముచే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ యింద్రియగోచరముగాని విషయము
నుగూర్చి శాస్త్రమే ప్రమాణముగాని మన యుక్త్యాదులు పనికిరావని
చెప్పినట్లుగా నిరూపించబడినదికదా ! స్నానమువలన బాహ్యదేహ
శుద్ధత మనకు గ్రాహ్యమైనను నాంతరికాంతఃకరణశుద్ధ్యాదులు ప్రత్య
క్షములు గానేరవు. అనుభవజ్ఞులగువారిచే హేత్వంతరములవలన
నూహించబడునటులకు సందియములేదు. ఊహించబడకున్నను
శాస్త్రము చెప్పుచున్నది కనుక స్నానమువలన బరమార్థోపయోగము
గలదని మనము నమ్మదగియున్నది. ఆశాస్త్రవాక్యములు చూపించ
బడినవి. అయితే నావాక్యము లెవరో దాంభికులు వ్రాసినారని
యనెదమనిన నిది ప్రాజ్ఞ సమ్మతముగాదు. స్నానము పరమార్థోప
యోగియనియు సీరితిగా వాచరించవలయుననియు బ్రతిస్మృతియందును
జెప్పబడియున్నది.

పురాణోపాసాదులుగూడ జెప్పుచున్నయవి. ఆస్మృత్యాదులు
మహర్షి కృతములే. ఇతరులైనదాంభికులు వ్రాసి యాస్మృతులతో
జేర్చినారనిన నమ్ముటకు బ్రమాణమేమి కలదు ? మాకుదోచుచున్న
దనిన నిది ప్రమాణమగునా ? కలికాలమగుటచే సనాతన ధర్మముల
యందు శ్రద్ధలేక యవియాచరించుటకు సోమరులై స్వేచ్ఛావిహారులై
ధర్మదూషకులమైన బరమార్థహీనులమగుదుమను వివేకము లేక
యిష్టమువచ్చినట్లు సర్వజ్ఞత్వాభిమానముచే బలుకుచుందురు. ఈపలు
కులా ప్రమాణములు ? “ శాస్త్రవాక్యము లీవిధముగా ధర్మాచరణ
చేయవలయునని చెప్పుటకు దగిన యనుభవము గనుపించదు. మన
కనుభవానుకూలములై లోకికాచారవిరోధములేని శాస్త్రవాక్యములు
నమ్మదగినవే. అటులగాని శాస్త్రవాక్యము లెటులనమ్ముదు ” మనిన

నిది సరిగాదు. శాస్త్రాభిప్రాయమును గనిపెట్టుటకు మనము సమర్థులముగాము. విద్వాంసులగు మహానీయులకుఁ గొన్ని శాస్త్రవాక్యముల కభిప్రాయము తెలిసి యుపపాదించుదురు. సామాన్యజనులకు శాస్త్రాభిప్రాయము గనిపెట్టుట దుర్ఘటము. సర్వజ్ఞుడగు పరమేశ్వరుఁడును దదన్ముగ్రహముచే సర్వమును దెలిసినఋషులును జీవుల కుపయోగముగా శాస్త్రమును జెప్పియున్నారు. ఆశాస్త్రాభిప్రాయ మూహనీయులకే సంపూర్తిగా గుర్తగునుగాని మనకుఁ దెలియఁబడదు. ఆమహాఋష్యాదుల కనుభవముచేఁ దాము గనిపెట్టి చెప్పిన విధులు ప్రజ లాచరించుటయందే యభిప్రాయముగాని తాము చెప్పిన శాస్త్రానుభవముగూడ నీవ్రజలందఱికిని దెలుపుటయందభిప్రాయములేదు.

శాస్త్రతత్త్వవేత్తలగువారు మనయభిప్రాయమును గొందఱు కొంత వఱకుఁ దెలిసికొనఁగలరు, కొందఱు తెలియకయుండవచ్చును, - గాని రాజాజ్ఞవలెనే మనయాజ్ఞ ననుసరించి మన వాక్యములఁబట్టి స్వధర్మాచరణగలవారై యందఱును దరించుటలో సందియములేదని మహాఋష్యాదుల యభిప్రాయము. ఈవిషయమై తౌకికదృష్టాంతమును గలదు. గవర్నమెంటువారు మనల హిందూతొప్పకారము పరిపాలన చేయుచున్నారు. హిందూలాయనఁగా మన ఋష్యాదులు చెప్పిన శాస్త్రపుఁబద్ధతియే ! ఆపద్ధతి ననుసరించి కొందఱు బుద్ధిమంతులు కొన్ని చట్టముల నేర్పఱచియున్నారు. ఆచట్టములయొక్క పూర్ణానుభవము వారికేకలదు. ఆచట్టములు పశ్చిమములని గవర్నమెంటువా రాచరణలోకిఁ బెట్టినారు. మనమందఱము నాచట్టముల కనుకూలముగా నడచుకొనుచున్నారము. ఈనడచుకొను జనులకందఱకు నీచట్ట మియనుభవముతో నేర్పఱుపఁబడినదని చెప్పుటకు సాధ్యమగునా? కాదు. గొప్ప లాజ్ఞానమును లోకజ్ఞానమును గలవారికిఁ గొందఱి కాచట్టముల యభి

ప్రాయము తెలిసియుండవచ్చును. అందఱికి ననుభూతముగాదు. కాని యనుభవములేనివారుగూడ నాచటమును వదలుకొని విరుద్ధముగా నాచరించుటకు వీలులేదు. చట్టము కనుకూలముగా నాచరించియే తీరవలెను. అటులనే మనకు శాస్త్రవిధుల యభిప్రాయము బోధపడ కున్నను నాశాస్త్రవిధి ననుసరించి యాచరించదగినదికాని విరుద్ధవాదములచే మానగూడదు. అటుల మానుకొనిన స్వీకరినిగ్రహపాత్యులై రౌరవాదినరకకూపములఁ బొందుదురనుటకు సందియములేదు. శాస్త్రము చెప్పినటుల నాచరించుటయే మనపనిగాని శాస్త్రముచే జెప్పబడిన క్రియలు లోకానుకూలముగా లేవనుటగాదు. సర్వజ్ఞమూర్తులగు ఋషు లేయభిప్రాయముతో నటులఁ జెప్పియున్నారో. వారటులఁజెప్పటచేతనే మనకుఁదోచు లౌకికవిరోధము లప్రయోజకములని యెంచవలెను.

ప్రకృతముగు స్నానవిధులుగూడ మహాఋష్యాదు లనుభవముచే లోకోపకారమును గనిపెట్టి చెప్పియున్నారుగాన మనము పరమార్థలాభముకొఱకు పాదు చెప్పినరీతిని దప్పకుండ నాచరించుట ధర్మము. ఈ స్నానాంగముగు సంకల్పాదు లనుపయోగములనియు లోకవిరుద్ధములనియుఁ దోచినను గొప్పదగు పరమార్థప్రయోజనము గలదని నమ్మఁదగినది. లౌకికవిరోధములు శాస్త్రవిధుల నడ్డుకొనఁజాలవు. మన యుక్తులుపయోగించవు. సర్వజ్ఞమూర్తులగు ఋషులకు మనమాత్రము లోకజ్ఞానము లేకపోలేదు. స్నానాంగములగు తర్పణాదులు దేవాదులు పుచ్చుకొనుటలేదు కాని యాజలముకు బనులుగా నమృతతుల్యజలప్రాప్తి గలుగునని నమ్మఁదగినది. వారిని గూర్చి మనుష్యులచే భూలోకమందుఁ జేయఁబడు హోమశిర్పణాదులవలన వారి కెక్కువత్వప్తి గలదనియు నాత్మప్తిచే భూలోకమున జనులకు వర్షాదులచే సమస్తసృష్టివస్తువులను గలుగఁజేతురనియు

—గీ బురశ్చరణసప్తమీవ్రతవిధానము గీ—

కా॥ పుష్పాదిత్యుడటంచుఁ బేరుకొని యాభూదేవు లాభాస్కరుడ

బుష్ప ద్యర్చితఁ జేయుచుండుటయు సంపూర్ణప్రమాదముతోఁ

బుష్పం దమ్మణిభద్ర భూమిపతిచేఁ బోకాగ్నుగంజేసి త

త్పుష్పాంగిఁ బూరియించుటాది సకలంబుల నీవ్యయవృత్తాంతముల

క॥ క కాగ్నించుటయు వానలలిగి

౮౬౯

౮౭౦

కం॥ “వీసాస్థిఘోర! నీకింక నేస్రాయస్పిత్రముండ, దీనివృత్తం

బీసాటఁ దీసికొనిచను నీసాలిట బ్రహ్మహత్య నిలబడియుండెక,

తే॥ భూసురుఁడు త్కృతియుఁడు బేరి మూవురును ద్విబాతులని స్మృతిశాస్త్రవిచక్షణులు వ

చించుదురు కాన త్కృతియుఁడ్రుంచికట్టి యీవు బ్రహ్మఘ్నుడైతివి నీ కుళిల! ”

క॥ అని నిందించుటయుఁ బుష్పండు దుఃఖించుచు బ్రహ్మస్థానంబునుండి
బయలు వెడలె, నోరూయమాణుండగు నతని విలోకించి నాగరబ్రాహ్మణులు కొందఱు

కా॥ “సర్వజ్ఞప్రతిమండుగానిద్విజుఁ డీసానంబునం దుండె, దా

యస్మిదేవులయిండ్లలేని స్మృతిముఖోన్మోహము ల్లానరా,

వీ స్మింక్షింపుఁడువానిఁ బ్రాజ్ఞులుకరం, బేదేనిసంకుద్ధి యా

పూర్వానామ్యులువ్రాసినట్టినుకృతు లాఘ్నిధింపఁగఁగల్గెడిక”

౮౭౪

క॥ అని వాక్కుచ్చుటయుఁ జండశర్మయను నొక బ్రాహ్మణుండిట్లనియె, ౮౭౫

తే॥ “ఏను స్కాందపురాణమం దెప్పుడును బురశ్చరణసప్తమయటంచు రమణఁ జనుతు

చుండును, బురశ్చరణముననుండినోలె దాననుండియుఁ బోవుఁ బాతకము, నిజము,

కం॥ కానఁ బురశ్చరణాభిధమై నెగడిడి సప్తమిని మహాశ్రద్ధమయి

దానొనరించునుగావుత, మేనఃక్షయమగును వెంటనే గూఢముగక,

౮౭౬

తే॥ ఇదియునుంగాక తన్నేదినిశ్చయం డె ఖటులచేతను మణిభద్ర ప్రాణముల హ

రించెగావున బాప మేతెంచు నెడల దానికిక బాధ్యుఁ డాతం డె తథ్యముగను,

తే॥ ఎవఁడు న్యాయాధికారియై వ్యవహృతిగల నిజమెఱుంగక నేరంబు నిర్ణయించి

నిశ్చయజెప్పను దాన సంసిద్ధమైనపాతకంబున కారణం డె బాధ్యుఁ డరయ,

౮౭౭

తే॥ మఱియు నాతఁడై భూసురమధ్యమునను బ్రీతి నీతనికిచ్చి నాపెండిచేసె

ననుచు ననియించె నాతని యర్థదేహి యాపెకేకాక యెవరి కాయఘనుఁడెందు ?

కం॥ అపకృతుడైయీతఁడుతా నపకృతిగావించెనుగుడ, నాహేతువునక

విపరీతముగాదిది, యింక సుపథముగ నె నిశ్చితంబు సుజ్ఞానులచేక,

౮౭౮

కం॥ కృతమునకుం దగుమాదిరి ప్రతికృతియును హింసమునకుఁ బ్రతిహింసనముక

గృతమైన దోషముండరు, హితను యగును దుష్టు దోష్ట్యహృతుండేత కనక”

మ॥ అనియిట్లువాక్రుచ్చుటయు భూదేవులు

౮౮౩

తే॥ “అట్టాలగువో ద్విజోత్తమ ! యా పురశ్చరణసమాప్తాయనప్రమి రమణ మీ వ
రామనకు నీవు వాకొను, రమణ దానవలన సంకుద్ధుడయ్యెడు వడి నితండు” ౮౮౪

మ॥ అనిపలుకుటయుఁ జండశర్మ యతని కదిపవలించె, నతండు దాని నాచ
రించి యొక్కసంవత్సరమునకు గతకల్మషుండయ్యె” ననిన మునుల్లిట్లనిరి, ౮౮౫

అ॥ “ఆ పురశ్చరణాభిధమైనయట్టిసప్తమి నెట్టివేశను సలుపవలయు !
సలుపువేశను దానికి వలసినట్టి విధియదెట్టిది ? చెపుచుయ్య విస్తరించి” ౮౮౬

మ॥ అని యిట్లు వాక్రుచ్చుటయు సూతుండు ౮౮౭

తే॥ “రోహితాశ్వుండడుగ రూఢి నా మార్కండముని వచించె బూర్వమునను దీని,
నిపుడు మిమ్ముఁగూర్చి యే వచించెద, వినుఁడు శౌనకాదిమునలు! మీరు, ౮౮౮

మ॥ మార్కండమహామునిని హరిశ్చంద్రకుమారుండగు రోహితాశ్వుండు డగ్గతి
క॥ “తెలిసియొ తెలియఁగా జన మియ్యలపై నొనరించుపాప మేమాగ్ధమునకొ
దొలఁగంగలదో యింతుక తెలుపఁగదె సంయమిండ్రి ! తేజస్సాంధ్రా! ” ౮౯౦

మ॥ అనియడుగుటయు మార్కండేయుండిట్లనియె, ౮౯౧

అ॥ “మానసిక మొకండు మఱి వాచికము రెండు కాయికంబు మూఁడుగా న్నఘంబు
మూడువిధములుగను భువిలోన జనులకుఁ గలుగుచుండుఁజుమ్ము కాశ్యపీశ! ౮౯౨

క॥ వాని వినాశమునకై భూనాయక! మూఁడుపాయములుగల, వని నీ
తేనువచించెదఁ గర మవధానముతోఁ గూరుచుండి తప్పక వినుమా, ౮౯౩

క॥ మానసమై యేపాపము మానవులకు సంఘటించుమహిఁ బశ్చాత్తా
పానంతర మదియుండదు త్మౌనాయక! నిముసమేని సత్యంబిదిమా, ౮౯౪

అ॥ వాచికంబు వేగపడి యాచరింపక మది విమర్శచేసి మానవుండు
మానుకొనినయెడల మానెడి నయ్యది యర్కతేజ! రోహితాశ్వరాజ! ౮౯౫

ఉ॥ కాయకపాతకంబు ద్విజకాండమునొద్దకు నేగి చెప్పి యా
ధీయులు లాజ్ఞ మిచ్చినవిధిం గృతనిష్క్రమి యైయొ లేక భూ
నాయకుచే విప్రుఘ్నుడయి వ్యాయ్యపుబద్ధతిఁ ద త్సుశిక్షితుం
డైయొ తొలంగఁద్రోసికొననాను యథాగ్రముగకొ నహీవిభూ ! ౮౯౬

అ॥ సిగ్గుచేరి ద్విజులఁజేరి వచింపక రాజదండనంబు నోజనొంద
కనఁడు మేననున్న యేనన్నుతోడనే కూలు వానిశిక్షకుండు యముఁడె, ౮౯౭

క॥ కావునఁ బాపాత్మకుఁ డిల జ్ఞానిబుధులనడిగి వారియానతి యెటులె
నావిధిఁ బ్రాయశ్చిత్తము గావించుకొనంగవలయుఁ గడయత్నమునకొ ౮౯౮

వ॥ అని యిట్లుచెప్పటయే రోహితాశ్యుండు

౮౯౯

అ॥ “అఖిలపాతకముల నపనయించుటకుఁగా నుపకరించు వ్రతము హోమవిధియే

దానమో వచింపు దయఁ బురశ్చరణవిశిష్టముగ నఘముఁబాయపాంఠె, ౯౦౦

అ॥ అనుదినంబుమధ్య డాఖిలకార్యములలో నలుపు నింతో యంతో కలుప ముర్తి

వానికన్నిటికిని వరుసఁ బ్రాయశ్చిత్తమాచరించుకొనఁగ నలవియగునె? ” ౯౦౧

వ॥ అనినవిని నెండియు మార్కండేయుండిట్లనియె, ౯౦౨

క॥ “కలకు పురశ్చరణంబను కలువఘ్నవ్రత మొకండు, గ్రహపరిహితమై

చెలఁగుఁ బురశ్చరణాహ్వయమిళితంబై నట్టి సప్తమీతిథి యధిపా! ౯౦౩

అ॥ ఆచరింపఁబడిన యద్దానిచే మేనఁజెలఁగుచున్న యట్టి చిత్రభానుఁ

డపనయించుఁ బ్రాగ్భవార్జితపాపంబ, యేతదుద్భవాఘ మేమిలెక్క, ౯౦౪

క॥ ౩ వున నేనామృన్విని యావిధమునఁజేయఁగడఁగుమీ నరనాథా !

తావక దేశమునంగల యావత్కలుషమున ధుతుఁడవయ్యెను నేగఁ” ౯౦౫

వ॥ అనవుడు రోహితాశ్యుండు ౯౦౬

క॥ యమివర ! పురశ్చరణసప్తమి యేవిధిచేతఁజేయవలయునో మఱియుఁ

శ్రమమన కని నలుపందగు సమయంబెదో యానతిమ్ము శ్రీవణింతు లలిక” ౯౦౭

వ॥ నావుడు మఱియు మార్కండేయుండిట్లనియె, ౯౦౮

అ॥ “మాఘశుక్లసప్తమీఘాన మర్కవాసరసమేతమగుమఁ బరగునెడల

మకరరాశిలోన మార్తాండుఁడుండఁగా నావ్రతంబుఁజేయనగును రాజ ! ౯౦౯

శ్లో॥ పురశ్చరణకృత్యాయాం సప్తమ్యాం దివసాధిప !

ఉపవాసం కరిష్యామి అద్య త్వం శరణం మమ ౯౧౦

తే॥ అనెడిమంత్రంబు జపించి యరుణుపాడుపుకంఠెఁ బూర్వపు పలుదోమి యధిక

బలితపాపంఁడజనములఁ బలుకరింపకుండ నుండంగవలె నాఁ డహో నృపాల! [నిష్క్ర

తే॥ అంత నవరాక్షు సమయమం దధికభక్తి స్నానమొనరించి శుభ్రవస్త్రములుదాల్చి

చిత్రభానుని వ్రతమను సిద్ధపఱచి దానికిం బూజగావింపఁడగు ధరేశ ! ౯౧౧

సీ॥ మఱి పతం గాయ నమయని పాదములను మార్తాండయని జానుమధ్యమునను

దివసనాథాయని దీప్తగుహ్యమునను ద్వాదశాత్మాయని తత్సవాభి

పద్మహస్తాయని బాహువులను దీక్షదీధి తేయనుచు హృద్విధియందుఁ

గమలాధియంచు గంతయు లేజోమయాంజయంచును మస్తకాంతరమున

పాదమాదిగ శీర్షపర్యంత మిట్లు రక్తపుష్పంబులను సమర్పముచేసి

విధియుతంబుగ ధూపంబువేసి యవల సెలమిం గప్పురహాతి నీయవలయు,

కం॥ ఎఱ్ఱనివసనముచేతను బిఱ్ఱుగజుట్టంగఁబడిన పృథుపాత్రములూ

నెఱ్ఱని బెల్లపుటన్నము నొఱ్ఱుగ నై వేద్య మవల నొసఁగఁగవలయున్,

అ॥ ఎఱ్ఱదారములను నెఱతయు పంతగా వత్తిజేసి తైల మెత్తిపోసి

వేడ్కతోడ జోతివెలిగించి యారా ర్తికంబొసంగవలయు ట్పాతలేక!

తే॥ శంఖముననుండి యుదకంబు సంగ్రహించి సప్తమును రక్తచందనసంయుతమును

నాచరించి యథావిధి నర్ఘ్యమియవలయుఁ దదనంతరంబున కనుమతీక!

౯౧౬

కం॥ “తెలిసియు తెలియకా నాచే నలుపంబడియున్న యట్టి సకలాఘములున్

దొలఁగింపు మర్మముంగొని బలుప్రాయశ్చిత్తమిది దివాకరదేవా!”

౯౧౭

కం॥ అనియుటు సూర్యుం బూజికునొసరించి యనంతరమున మర్మీసురపూ

జన మాచరింపవలయును ఘనముగఁ బాపములేవగంధాదులచే,

౯౧౮

అ॥ కుడువఁబెట్టి శక్తికొలఁది దక్షిణనిచ్చి తృప్తజేసి యవనిదేవులెల్లు

పుచ్చుకొనఁగవలయుఁ బో పంచగవ్యంబు కాంతుద్ధిక్షాంతఁగాను దాను

అ॥ తోసిలాగ్నియంత నానూర్యభగవానునక నిశ్చలముగఁ బఱపిద్వప్తి

వక్ష్యమాణమంత్రపరమును బతియింపవలయు తోపితాన్యవసుమతీంద్ర!

౯౧౯

శ్లో॥ “ఇదంత్రతం మయాదేవ గృహీతం పురతః

అవిఘ్నం సిద్ధిసూయాతు ప్రసాదాత్తవ భాస్కర,”

౯౨౦

అ॥ మాఘమాసమాది మాతృపాదేవున కావిధమునఁ బూజయాచరించి

ఫాల్గునాది పుష్యపర్యంత మట్లులే చేయుచుండవలయు క్షతినిడోజ!

౯౨౧

అ॥ కుందకుసుమపూజ గుగ్గులుఘౌప మన్నము నివేదనంబు వినులగోమ

యంపుఁ బ్రాశనంబు నర్ఘ్యంబులయ్యెడి ఫాల్గునంబులోనఁ బాగ్నివాగ్ర్య!

౯౨౨

తే॥ సైత్రమందన సురభిచే బరిపి పూజ గుణిక నైవేద్యమునుబెట్టి తోరి నర్ఘ

రసముతో ధూపమునువేసి కపిం గుళోదకమును బ్రాశనమనరింపఁ గలుగు శుద్ధి,

కం॥ మోదుగుపూలం బూజయిం గాదనక నివేదనంబు కలు మంగసంబున్

గా దధి ప్రాశనమొనరించి యీదగు వైతాఖమునను స్మృతధూపంబున్,

౯౨౩

కం॥ కలిగొట్టుపూలచేతను బెలుచన పూజించి వేలపిండి నివేదిం

చి లలిం గపిలాఘృత ముత్కృతికం బ్రాశనముచేయదగు త్యేష్ఠమునన్,

౯౨౪

అ॥ అవిసెపూలం బూజ యగరున ధూపంబు వినులధారకను నివేదనంబు

సలిపి ఘృతము మధువో యెలమి నానూర్యమాసమునఁ బ్రాశనంబు జరుపవలయు,

అ॥ కడిమిపూలఁ బూజగావించి దగరపుంబొగల నెగయఁజేసి మోదకములు
 లలి నవేదనంబునలిపి గోమయజలాశనముచేయవలయు శ్రావణమున,
 తే॥ జాజిపూవులచేతఁ బూజనముచేసి నఖిసముదూభితిఘోష మెంతయును వేసి
 పాలు నై వేద్యమొనరించి భాద్రపదములోనఁ బాలనె త్రావనొఁ దానుగూడ, ౯౨౯
 తే॥ ఆశ్వయుజమాసమందున నంబుజములఁ బూజి ఘృతపూరి నై వేద్యమును బొసర్చి
 కుంకుమంపుఁబువుం బొగకుక్క విధించి కప్పరము ప్రాశనముచేయనొప్ప ధూప!
 కం॥ తులసిం బూజ నివేద్యము కలకంఠయుఁ బొగకు రమ్యకాసుంభికముకొ
 వలయు లవంగప్రాశన మల కార్తికమాసమున మహాపీఠస్థా ! ౯౩౦

తే॥ గుంటగలిజేయపూవులు గుడము వేచి వేక్క నర్చనఘోషనై వేద్యములకు
 నోలి సుపయోగపఱచి కంకోలభోక్త కావలయు మాగ్ధశేరుసున గవ్యారేంద్ర !
 కం॥ శతపత్రకచేఁ బూజన మతులితసహజంబు ధూప మల పావమునకొ,
 దతకుమ్మలి నై వేద్యం బతిబల ! ప్రాగుక్తమెల్లఁ బ్రాశ్యమృగుఁబో,
 తే॥ ఇట్లు పండ్రెండుమాసంబు లినుభవించి యంతఁ దనయింటనుండిన యర్థమంబు
 సరిగ నాచరభాగంబు సర్వపాపశుద్ధికై యాయవలయు ధూనురున కధిప!
 కం॥ తరువాత శక్తికాలఁదిగ ధరణీసురవరుల కన్న బాసముగూడకొ
 జరుపునది, యిష్టిధము భాస్కరసప్తమిఁజేయఁ దొలఁగు సకలాఘములుకొ”
 న॥ అనియిట్లు మాన్యుండేయుండు రోహితాశ్వనకుం జెప్పినవొప్పనఁ జండ
 శర్మ పుష్పనకుం జెప్పటయు సతండును దద్రవతం బావరించి నిజస్వహంబునఁగల స్వర్ణ
 రజతంబులను నితరంబునను నాతనపాలు సమర్పించె, నావత్తభాజనంబు నాగర
 బ్రాహ్మణులు తిలకించి ౯౩౬

—: సూర్యనరమునఁ జండశర్మములు బ్రాహ్మణాగరు లగుట. —

అ॥ ద్రవ్యలోభమునను దక్కటిధూమిదేవులఁ దిరస్కరించి పుష్పాంతండు
 తానె వెద్దయగుఁ బూని ప్రాయశ్చిత్తకుద్ధుఁజేసెఁ జాడుఁ జిద్ధుతులు !
 ఉ॥ అశవపాలు తెద్దనమునఁ గ్రహించినవాఁడుగాన నీ
 వీటిది బాహ్యభూతుఁడెక, వీనిస్వహంబున కేగి యన్నముకొ
 నీరముఁ బుచ్చుకొన్న యవిసీతాంబుఁ జాట్రికంబుఁజేయు న
 వ్యాయును నేఁటినుండి కులబాహ్యులుగా గణనీయులెంతయుకొ”
 న॥ అని సమయంబుచేసి స్వనితనంబుల కేగుటయుఁ జండశర్మ పుష్పమద్యే

కం॥ “ ఈయార్వీసురులందఱుఁ బ్రాయశ్చిత్తమునక్కిన్లుపడుటనె నీ కేర

జేయించినాడ, శైవను స్వామి మె నను బతితుఁజేసినారలు వీరల్, ౯౪౦

అ॥ కాన మండు నిప్పుకలలోనఁ బడి నేను వేగఁ బ్రాణములను విడుచువాఁడ,

స్వజనులందఱిని విస్మరించి బ్రదుకుట కెంతమాత్ర మింక నిష్పపడను" ౩౪౦

వ॥ అని వాక్యముటయుఁ బుష్పండితునియె, ౯౪౨

ఉ॥ ఇందులకై విచారపడ కీవు ద్విజోత్తమ! భూమిదేవతా

బృందము ద్రవ్యలోభమున స్వేచ్ఛనరించినవారు నీకు, వా

రందఱు నెంతవి తమును యాచనచేతురొ యంతయిచ్చి నికొ

జెందినయిట్టి నింద్యతను శ్రీఘనపాపేద, నిర్భయపాపేదకా ” ౧౪౩

ప|| అరియిటు వా(కుచ్చి) సత్వరంబుగా బ్రహ్మస్థానంబునకుఁబోయి ౯౪౪

కం॥ ధనలోభంబునమీరలు ననుఁగూరిచి చండేశ్వరవామమృతపై నిం

దనుషోపతి, రటుగావునఁ గొనుడీ ధనమిత్తు మీరుకోరినయింపుకొ" -౪౪-

వ॥ తనుటయు నాగరభౌహ్మణు లెల్లరం నను ల్మోక్షఁజేసి

క॥ “ చీ చీ పాపాత్మా ! నీ వాచాదోషమున జిహ్వ ప్రయ్యలగును బో,

మీచండేశర్మ సన్నిధిఁ బాచిత మొనరింపవలసి బాహ్యుండయ్యెక, ౪౭

క॥ ఒక్కడే ప్రాయశ్చిత్తము నిష్క్రమ నొనరించి యితడు నిందుండయ్యెక,

దెక్కురు బాహ్యులను (గా కొక్కనికిం బాచితంబు నొనరు పవళిమే, గార

ఆ॥ ఈయ కార్యమునకు 'నెల్లపురాణముల్' స్మృతులు ధిక్రృతమ్ము నితనిచేత,

ఓ తమునకు నితని వెలిచేయ దానికి మొగమువాయలేదు మూర్ఖా ! పొమ్ము.

క॥ (పాఠ్య) త్తము నలుగురుద్ధీయుతులను గలిపికొని విధింపఁగలెనం

చాయా స్ఫుటలు వచింపగఁ జేయింఁచెనీతఁ డొకండ్ల శ్రేష్ఠుఁడననుచున్,

అ॥ కాన యుష్మదీయకల్కపమంతయు నచ్చి యితనియొడలు చొచ్చనిపుడు,

దానజ్ఞానిమేము పూని బహిష్కారమును విధించినాము చనుమిక్లేవు, ౯౫౧

వ॥ అనివచించి స్వని కేతనంబులకుఁ జనుటయుఁ బుష్పఁ డింటికేగి

కం॥ “ఎందాక సాహసింపదో యందాకం బ్రజకు సిద్ధి యలవడ, దటుగా”

నం దద్ద నాహసిం చెద సెందుఁ గృతఘ్నతమ స్థానమేర్పడకుండఁ" ౯౫౩

వ॥ అనిశ్చయించి పృథ్విభానువాసరంబురాం బుష్పానిత్యవకు నూటయెని

మీద ప్రదక్షిణంబులానరించి నిజాంగములు శస్త్రంబున ఖండించి వీరిహాత్రంబున

(ప్రశ్న) కాయ శేషంబుచేఁ బూర్ణాహుతిం బొనరింపజోవుటయొఁ బాప ప్రత్యక్షమే

అ॥ “ వున్న! సాహసమును బాసరింపకోయి నీయెడఁ బ్రసన్నుడైతి నిపుడు నేను,
మరల నీకు నేమిచలయునో చెప్పుకొ, మ్మిచ్చిపోవువాడ నీహితమును” ౯౫౬

వ॥ అనివాక్రుచ్చుటయొక బుష్పండితునియె, ౯౫౭

తే॥ “ ఔనుశ్రేష్ఠుడైనట్టి చండశర్మ నాగరబ్రాహ్మణులచేత నానిమిత్త
మై బహిష్కృతుడయ్యె, నాయనను వారితో సమానునిజేయు మోక్షోపాధి

తే॥ కాస్త్రముంజూచియేనాకు శ్రద్ధతోడఁ బాచితంబొసరించె నాబ్రాహ్మణుండు,
అట్లులెను వెలిపెట్టి రకట యతని నందఱుంగూడి యసహిష్ణులగుచువారు”

వ॥ అనవుడు సూర్యభగవానుండు ౯౫౯

తే॥ “ నాగరబ్రాహ్మణుం డొక్కడే గరిష్ఠఁ, డతనినుడి కన్యధాచేయ నలవిగాదు,
అందఱును నేకమై పత్నినట్టిమాట యన్యధాయాచరింపంగ నగునె వశము, ౯౬౦

అ॥ అగునుగాక, యీతఁ డవని బ్రాహ్మండన భ్యాతినంది కరము పూతుడగును,
నితనిసుతులుగూడ నెంతయు విఖ్యాతి రాజమాన్యులగుచు రాజిలుదురు,

అ॥ ఇతనిచుట్టములును హితులును నిట్టిరే యై చరించువాఁడ లవనియెల్ల,
మత్స్రసాదమనను ద్వత్ప్రత్యవయము నప్రణంబగును ధరామరేంద్ర!” ౯౬౧

వ॥ అనిపలికి యంతర్ధానంబుఁజెందుటయొక బుష్పం డక్షతాంగుండై చండశర్మ
యింటికిరిగి వివస్వ వదనంబుననుండు నతని విలోకించి ౯౬౩

—: నా గ రే శ్వ రో త్ప త్తి: —

అ॥ “నీనిమిత్తముగను నేఁ దనుత్యాగంబుజరుపుటకునుగూడ సమ్మతించి

సరసిజాపు సుప్రసన్నుని గావించుకొన్నవాడ, మెప్పుగన్నవాడ, ౯౬౪

కా॥ నీపాతిత్యము తత్కృపాబలముచే నేడేఁ తొలంగుంజూమి,

నీపుత్రుల్మాదలైన నీకులజాబుక నిన్నోలి యీనాగన

ఔషధీయుపభుగాశికంఠె భునులై సంతుష్టినుం, ద్రందుచే

నా పుణ్యంపు సరస్వతీనదితటంబందుండు లేలేమ్మికక ౯౬౫

ఉ॥ ఉండుట కొక్కయోశ్రమము యోగ్యముగక రచియించి యందు నీ

యండను నేన యుండఁగల, నగ్గలపుకధనముండెనాకు, నీ

దండనసించునందఱిని దప్పక పోషణనేతుఁ గాన నీ

కుండిన మానసజ్వరము నో ద్విజనర్య! త్యజింపుమి యింకక ” ౯౬౬

వ॥ అనిన విని చండశర్మ పుత్రశౌత్రబంధుసమన్వితంబుగా నగరంబుఁజూటివచ్చి
నమస్కరించి కనులవెంట నీశ్యుగార్భముఁ బుష్పం గూడి యుత్తరాభిముఖంబుగ

బోయి సువస్వతీ దక్షిణతీరంబున బంధువులుం దానును నివసించి, రాయనకు సగరమున నుండునప్పు డిరువదియేడులింగంబుల నీక్షించినవని దీక్షయందుఁడెడిది, దాని స్మరించి రేయింబవళ్ళును హృదయంబు దహియింపఁబడ సరస్వతీనదిని స్నానమొనర్చి నమోతంబుగాఁ బ్రతిలింగంబు పేరుంజెప్పుచు వేలువేలు మడతూరనుత్రంబు జపించుచుఁ బ్రత్యహంబును బంచాంగులతకద్దపంబున నుండునదియేడులింగంబు లొనరించి పుష్ప ధూపానులేపనంబులం బూజించి దుస్థితమైనను సుస్థితమైనను శివలింగము కదలంపఁగూడ దని వానిమీఁదనే చులువారడు సప్తవింశతిలింగంబులు సుస్థాపింపఁ గొంతకాలంబునకు గద్దపపర్వతంబగుటయు నతనిభక్తి శివుండు నంతయుండై భూమిం బగుల్పుకొని లింగ మాసంబున దగ్ధునందిచ్చి

౯౬౭

అ॥ “చండశర్మ! నీమనదృక్కిని మెచ్చుకొనినవాడఁ బ్రతినెననినాడఁ, గాన నేటినుండి కడుశ్రద్ధ నీలింగమునకు క్రిధియుతముగఁ బూజజరుపు, తే॥ సప్తవింశతిలింగముల్ శ్రద్ధతోడఁ బూజసేయంగఁ గల్గెడి పూర్ణ ఫలము గలుగునీ, కన్యతై నను కలుపెట్లు కలుగుఁ దత్ఫల, మిఁక నేమిగలదు నెప్పు ”

౯౬౮

— • పుష్పండు నాగరాదిత్యుల బ్రతిష్ఠించుట • —

మ॥ అని యదర్శనంబుఁజెందుటయుఁ జండశర్మ తల్లిలింగంబున కాలయంబుగట్టించి వగరస్థలింగంబుల పృతికృతినుగుట నాగరేశ్వరాఖ్య నర్చించి నెద్దకాలంబునకు విమా నారూఢుండై శివలోకంబుఁజేరఁ, బాష్పండును దత్తీరంబునం దాదిత్యుల బ్రతిష్ఠించి పూజించి యాదేవుండు దగ్ధునమిచ్చి వంబునేడుమనుటయు

౯౭౦

తే॥ అల చమత్కారపురమునం దలరునట్టి నీరు పండ్రెండుమూర్తులు నిర్జరులకుఁ బూజ్యముల, వానిబూజించి పొందుఫలము పొందవలె నీ భవన్మూర్తిపూజకుండు, తే॥ ఆలయంబునుగట్టించి యందు నగరసంస్థితములకుఁ బృతికృతిసలిపియుంటి,

దీన నీమూర్తి నాగరాదిత్యసంజ్ఞ ఖ్యాతినతిమనుగాక లోకమున దేవ ! ”

౯౭౧

మ॥ అనిస్థాపించుటయు నాదేవుండు వల్లెయని యంతర్హితండుయ్యె, నంతఁబెద్ద యుంబ్రొద్దునకుఁ బుష్పండును విమానమధిరోహించి సూర్యలోకంబునకరిగె” ననవచిం చుటయు

కం॥ విద్వత్కవితాదినిఖిల నద్విద్యావద్విజాగ్ర్యసమవాచనహా
హృద్వాంఛానంపూరణగద్వాలాద్యవనిపాలకప్రతిమవిభూ !

౯౭౪

గ ద్య॥ ఇది శ్రీ...జానపాటి పట్టాభిరామాభిధానసమాంధ్రీకృతంబగు స్కాందమహాపురాణాంతర్గత నాగరఖండంబున మన్తాశ్వాసము.

ద య చే సి

మీమిత్రులకు చూపి ప్రోత్సహముచేయుడు.

తైత్తిరీయ స్మార్తబ్రాహ్మణ నిత్యకర్మాష్టకము.

విద్యారణ్యభాష్యము ననుసరించి వ్రాయబడిన

టీకాతాత్పర్య స్వరసహితము.

గాయత్రిగంగులపటముతో సాదా అట్టలై ండు

౨-౮-౦

డిటో మేలులై ండు 3-౦-౦

డిటో లైబ్రరీయడినుక

౪-౦-౦

ఇదివఱకు ౪౦౦౦ గ్రంథములు పెరిగి యునవి. (3 వ కూర్పు ఇప్పుడే సిద్ధమైనది.)

పీఠికయందు ౪౮ సంస్కారములుగూర్చియు ౪ వేదములను షడంగములగూర్చియు, సంవత్సర, ఋతు, మాస, నక్షత్రాధి, నక్షత్రములనుగూర్చియు సప్తమాణముగ వివరింపబడియున్నది సంధ్యానిందన, బోపాసన, వైశ్వదేవ, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, అతిథిపూజాదుల విచారమంతయు ధర్మశాస్త్రప్రమాణములతో సతాత్పర్యముగ నిందు వ్రాయబడియున్నది.

దీనియందుగల కొన్ని ముఖ్యచిహ్నములను వ్రాయుచున్నాడను:—

౧. శ్రుతిస్మృతి పురాణాచమనవివరణము	౧౩. ప్రాయశ్చిత్తపాసనము
౨. ప్రాణాయామముచేయవలసినరీతి	౧౪-౧౬ సమిదాధాన, సమిధారోపణ, సమ
౩. సంకల్పవివరణము	స్య సత్తహోమాదికము
౪. సంవత్సర, అయన, ఋతు, మాస, తిథి, నక్షత్ర, యోగ, కరణ, వివరము	౧౮. బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రకరణము
౫. స్నాన ప్రకరణము	౧౯. బోధాయనసూత్రోక్త దేవతార్చనము
౬. త్రికాలసలధ్యానిందనము	౨౦. పురుషసూక్తవిధాన దేవతార్చనము
౭. వస్త్రధారణవిధి	౨౧-౨౬ సూర్య, గౌరీ, కృష్ణ, శివ, గణపతి, రామార్జున తరళతనామములు
౮-౧౦ ఊర్ధ్వపుండ్ర శస్త్రధారణవిధులు	౨౭-౨౮. వైశ్వదేవము అతిథిపూజ
౧౧. బ్రహ్మచారులు చేయవలసిన కొన్ని కార్యము	౨౯-౩౦. సాలగ్రామ, శంఖ, తీర్థ ప్రాశనవిధి
౧౨. గృహస్థులు చేయవలసిన బోపాసనవిధి	౩౧. గురుధ్యానము
	౩౨. సూర్యోపసానవిధి

33. ఆత్మయజ్ఞము, 34. సానీపాకము | 35. సూర్యచంద్రగ్రహణహోమములు
 36. సానీపాకపరిత్యాగ పాగ్నియశ్చిత్తము | 37. భోజనవిధి
 38. విభురత్వే శ్వేదేనము | 39. ఋగ్వేదాంత త మహాసౌర మత్తం
 40. సుద్రాన్వయము | పాతము మొదలగు విషయములుగలవు.

ఆబ్ధికమంత్రములు.

సస్వరాంధ్రప్రయోగము, టీకాతాత్పర్యసహితము. వెల ౧-౪-౦

విద్యారణ్యభాష్యము ననుసరించి వ్రాయబడిన టీకాతాత్పర్యములుగలది బ్రాహ్మణులందఱును అత్యావశ్యకములగు ధర్మశాస్త్రవిషయము లనేకములు పరిశీలించి సప్రమాణముగ వ్రాయబడినది.

బ్రాధభేదములు, ఉపవీత పాగ్నినావీతనిమిత్తములు, నిమంత్రణవిధి, నిమంత్రణార్హ బ్రాహ్మణులు, బ్రాధమునందు వాడతగినకూరలు, ఫలములు, తగినకూరలు, స్త్రీలు మున్నగువారలు బ్రాధము పెట్టినవారలను స్వేదన చేయవలసినరీతి, కర్తవ్యముగొనదగిన విషయములు, భోక్త తేజుసుకొనదగిన విషయములు, పితృపాకశేషభోజనము, బ్రాధాంగ తర్పణము మున్నగునవి వివరముగ తెలుపబడినవి. బ్రాధవిధానము వైదికము కాదనెడివారి వాదమందు నిరాకరింపబడినది అన్న నూక్త, అధిశ్రవణ, పురుషనూక్త, పాగ్నియశ్చిత్త పాసన, దౌపాసన, సమిధారోపణాది సకలవిషయము లనేకము లింగగలవు.

3. తీర్థశ్రాద్ధముహాలయవిధులు:—సస్వరాంధ్రప్రయోగము ౦ ౧౨-౦
 వైరెండు గ్రంథములుకలిపి కలికోబైండు చేసినది ౨-౪-౦

౪. సూర్యసమస్కారమంత్రములు:—ఋగ్వేదాంతర్గత మహాసౌరనూక్త సమన్వితము. విహికాముష్మికములయందు ప్రత్యక్షఫలప్రదములయి అందఱిచేతను “ఆరోగ్యం భాస్కరాదిచ్ఛేత్” అను ప్రమాణము ప్రత్యక్షఫలముగా అనుభవింపబడుచున్న యీహంత్రసమూహము అందఱును అత్యవసరయోగము. వెల ౦-౪-౦

౫. విఘ్నేశ్వరపూజా పుణ్యాహవాచనములు:—సస్వర, ఆంధ్ర టీకా తాత్పర్యసమన్వితములు, విషవృక్షపూజనయుగలను. వెల ౦ ౪-౦

౬. మంత్ర పుష్పత్రయము:—దేవాలయాదులయందున్న బ్రాహ్మణులకు చేరి నతావులయందున్నా తిప్పక అందరిచేత తిం బడుచున్న “౧. సహస్రశ్చిదందేనం; ౨. యోపాంపుష్పందేద; 3. జాతవేదసే ను నామసోమం” అను ఈ 3 మంత్ర పుష్పముల యందు యేంతయో గూఢాభిప్రాయ మిమిడియున్నది. భగవంతునియొక్క విరాట్పురుష విభూతివర్ణనము, ఉపాస్యస్థలవిశేషవర్ణనము, సకలవిధదేవతాస్వరూపవర్ణనము, సృష్ట్యాదియందుగల భగవద్విభూతివర్ణన మెంతయో వర్ణింపబడినది. ఇట్టిమంత్రములయ ర్గమెఱింగి నతించిన కలుగు వ్యాదయానందము అనుభవైకవేద్యము. ౦-౪-౦

2. సంధ్యావందనము:—ఆచమన, పాణిచాయాను, సంకల్పములనుగూర్చి ఆత్మవిపులముగ పీఠికయందు దాదాపు ౧౬ పుటలయందు వివరింపబడియున్నది. మూలము ఆత్మవిద్యావిలాసమున్నగులదు. వెల ౦.౪-౦

౩. సదాచారము:—సాంధ్యితాత్పర్యము. సూర్యోదయమున లేచినది మొదలుకొని రాత్రిశయనించువరకు చేయవలసిన సకలవిధులు, ధర్మశాస్త్రవైద్యశాస్త్రప్రమాణ నచనములతోడను, ఆయావిషయముల నాచరించుటవలన కలుగు మేలు, లేదిదానివలనకలిగెడుకీడు మున్నగునవి సుస్పష్టముగ ఇందు వివరింపబడినవి. దాదాపు ౨౦ దేవతలయొక్క పౌత్రికస్మృతిర్లోకములు, దంతధావనకౌష్ఠములు, తద్గుణములు. స్నానార్హజలవిచారము. భోజ్యాభోజ్యపదార్థ విచారము మున్నగు ౫౦ విషయములుగలవు. సౌరనూక్తములు, రాత్రినూక్తము. గణపతి. బృహస్పతి. విష్ణునూక్తములు ఆత్మయజ్ఞము మొదలగునవి తాత్పర్యసహితముగ గలవు. వెల ౦.౮-౦ కలికోదైందు ౧-౧౨-౦

౪. స్నానమంత్రములు:—ప్రతిపదాంధ్యిటీకాతాత్పర్యసమన్వితము. ౦-3-౦

౧౦. సహధర్మిణీచర్య:—టీకాతాత్పర్యసమన్వితము. వాతాన్వయనకృత కామశాస్త్రమునందుండి సంగ్రహింపబడినది. స్త్రీలు వారి ప్రవర్తనము, వారు చేయవలసిన గృహపరిపాలనము, దాసదాసీజనములయందు భర్తృబంధుమిత్రదులయందు మెలగవలసినరీతులు మున్నగునవి గలవు. ౦-౪-౦

౧౧. పైతృమేధికప్రయోగము:—ధర్మశాస్త్రకారికాసమేతము. యజుర్వేదపైతృమేధకర్మకు సంబంధించిన విషయమంతయు ఉటంకింపుటలేకుండా అన్ని విషయములు తేటగా దీనియందు వివరింపబడియున్నవి. ౨-౮-౦

౧౨. ఋగ్వేదాపరప్రయోగము:—సస్వరము ౧-౮-౦

౧౩. నిత్యకర్మాప్తక పరిశిష్టము:—సముద్రస్నానవిధి, సూర్యనమస్కారమంత్రములు, సూర్య చంద్రగ్రహణహోమములు మున్నగు ౧౦ విషయములు శస్త్రరాంధ్రప్రయోగముగ ఇందు వివరింపబడియున్నవి. ౦-౪-౦

౧౪. సనత్సుజాతీయము:—శంకరభాష్యాంధ్యి టీకాతాత్పర్యములుగలది. సనత్సుజాతులవాడు ధృతరాష్ట్రునినుపదేశించిన తత్త్వోపదేశమిందుగలదు. ౧-౦-౦

౧౫. లావణ్యముయి:—సుతభక్తైలిలో వ్రాయబడిన సంస్కృతనవల. ౦-౪-౦

౧౬. సర్వ వేదాంత సిద్ధాంతసారసంగ్రహము:—శంకరాచార్యకృత వేదాంతగ్రంథరాజము ఆంధ్రీటీకాతాత్పర్యసమన్వితము. ౨-౮-౦

౧౭. ఆర్యధర్మవ్రత్యక్షఫలబోధిని:—నిద్రలేచినదిమొదలు రాత్రిశయనించువరకు మనముచేయవలసినవిగా శాస్త్రములందు విధించిన ఆహ్నికవిధులవలన మనకు కలుగు ఆరోగ్యభాగ్యము మున్నగు సకలవిషయములు యుక్తియుక్తముగ సప్రమాణముగ తేటతెలుగుతో తెలపబడినది. ౧-౦-౦

౧౮. కైవల్యనవనీతము.

కనుప ద్రి. వేంకటర్ణామ శ్రీవిద్యానందనాథ విరచితము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సమన్వితము. ౫-న ముద్రణము.

తత్త్వబోధ ప్రకరణమును మొదటిభాగము కలికోడైండు ౨-౮-౦

సం దేహనివారణమును రెండవభాగము ,, ౨-౦ ౦

రెండుభాగములు చేర్చిన ఒకేసంపుటము ,, ౪-౦-౦

శ్రీబ్రహ్మ, బాలరు సాధారణ జనులుకూడ గ్రహించతగినంతటి సులభశైలిలో జుహ్వానూత్రములు, గీతాభాష్యము, ఉపనిషత్తులు మున్నగు వేదాంతగ్రంథ సముద్రమునుమధించి సకలవిషయములు మొదటి ప్రకరణమునందు తత్త్వబోధమునుపేరుతో మనస్సునకు నాటుటకయి దృష్టాంతరూపములగు కథలతో బోధింపబడియున్నవి. వేదాంతగ్రంథములందింత ప్రచారముగల గ్రంథరాజము మఱొకటిలేదు ఇట్టి యత్యుపయోగగ్రంథమగుటచేత ఇదివఱకు రహస్యాయములు ముద్రింపబడి ౮౦౦౦ (ఎనిమిదివేల) గ్రంథములు లోకమున వ్యాపించియున్నవి. దారేషణ, ధనేషణ, పుత్రేషణ మున్నగువిషయములనుగూర్చియు, శ్రీచక్రనగర వర్ణనమునుగూర్చియు, మహావాక్యములనుగూర్చియు వ్యాసినవివరముచదువుటకు హృదయంగమమైయుండును.

సం దేహనివారణమును రెండవభాగమునందు ఆచార్యుఁడు తత్త్వబోధజేసినతర్వాత ఆయుషదేశించినవిషయమును శిష్యుఁడుమననముచేయుచుండగా అతనిబుద్ధికి తోచిన సం దేహములను ఆచార్యుఁడు నివారించుటయే ప్రధానవిషయము.

౧౯. త్రివర్గప్రదీపిక:—ధర్మకాండ, అర్థకాండ, టీకాతాత్పర్య విశేషార్థములుగలది. 'కురళి' అనుగ్రంథమునకు తెలుగు భాషాంతరీకరణము. ౩-౮-౦

డిటో అర్థకాండముమాత్రము ౨-౦-౦

౨౦. గోత్రప్రవరసంగ్రహము:—బ్రాహ్మణవంశమునంగ. జన్మించినవారందఱకు గోత్రములనుగూర్చియు ప్రవరలనుగూర్చియు తెలిసికొనుట అత్యావశ్యకము. వేయేల! యీవిషయము నెఱుంగనివానిని బ్రాహ్మణుఁడని సాధారణముగ చెప్పఁజాలము. గోత్రములనిననేమి? ప్రవరలనిన యేమి? గోత్రఋషులకు ప్రవరఋషులకుగల సంబంధమేమి? యేయేగోత్రములవా రేయేగోత్రములందు జన్మించినవారినిపరస్పరము వివాహసంబంధముచేసికొనగూడదు. మున్నగు అనేకవిషయములు సప్రమాణముగ నింగుగలవు. ఆపస్తంబ, బోధాయన, ఆశ్వలాయన, వైఖానస, కాత్యాయన, లోగాక్షి, హిరణ్యకేశీయ, గృహ్యసూత్రములను, మత్స్యపురాణమును అనుసరించి దాదాపు ౩ వేల గోత్రములయొక్క గోత్రప్రవరలు వివరముగా ఏయేసూత్రములందెఱుఁగ చెప్పినదియు తెలుపబడియున్నది. కొద్దిగ్రంథములే నిలువయున్నవి. ౦-౮-౦

త్రికాల సంధ్యావందనము.

టీకాతాత్పర్య స్వరసహితము గాయత్రిపటములతో వెల ౦-౬-౦

ఆచమన, ప్రాణాయామవిసరము. ఆశౌచము, దోషము, దేశవిప్లవము మున్నగునను
యములగు సంధ్యావందనమెట్లు చేయవలయును. మున్నగుఅనేకవిషయములు చక్కగ
ఇందు వినరింపబడియున్నవి.

౨౨. ముప్పదియిద్దరు మంత్రుల చరిత్రము:—ఆంధ్రదేశమునందు మం
త్రులై శౌర్య, వితరణ, ధైర్య, సాహసములందు వాసిగాంచిన మహాత్ములయొక్క
చరిత్రము ఇందు ఆయాసందర్భములందు కవీశ్వరులు ఆమంత్రులనుగూర్చిచెప్పినపద్య
ములు దాదాపు ౨౦౦గలవు. ఒక్కొక్క పద్యము లక్షనరహితమెవలగలది. వీరికయందు
మంత్రమానాడు కట్టుబాటును సంబంధించిన శాసనములు ౩ ప్రకటింపబడియున్నవి. ఆ
కాలమునాటి దేశసత్తిగతుల నెరుంగుటకు ఇవి చాలాయోపయోగించునని పలువురుకో
రగా ఇందుచేర్చితిమి. ౦-౧౨-౦

దీనియందీపేరులుగల మంత్రుల చరిత్రముగలదు.

౧. రాజనభాస్కరమంత్రి. ౨. రాయనకొండభాస్కరమంత్రి. ౩. రామలింగ
భాస్కరుడు. ౪. గోపరాజురామప్రధాని. ౫. కరణం మల్లమంత్రి. ౬. బండారుకేతమం
త్రి. ౭. నేదమయాజిమంత్రి. ౮. నాచెండ్లఅయ్యలయ్య. ౯. రణతిక్కనమంత్రి. ౧౦. కో
టసింగరాజు. ౧౧. నిట్టలహరిమంత్రి. ౧౨. కొట్ట ఎఱ్ఱమంత్రి. ౧౩. గుండయ్యమంత్రి.
౧౪. సింగనమాచమంత్రి. ౧౫. సాహిజీమరహంత్రి. ౧౬. మామిడి సింగమంత్రి. ౧౭.
కొరవియన్నామాత్యుడు. ౧౮. పెమ్మయసింగరాజు. ౧౯. నందూరి భీమనగుండమంత్రి.
౨౦. పైడిగంటమవిస్సమంత్రి. ౨౧. తిమ్మరుసు. ౨౨. బెండపూడి అన్నమంత్రి. ౨౩.
చేమూర అప్పరాజు. ౨౪. విట్టలవెఱ్ఱమంత్రి. ౨౫. గుంటుపల్లి ముత్తారాజు. ౨౬. గుం
టుపల్లి నరసింగమంత్రి. ౨౭. నందితిమ్మనమంత్రి. ౨౮. మారగాయల రామమంత్రి.
౨౯. వాకిటితిమ్మమంత్రి. ౩౦. కటికికామన్నమంత్రి. ౩౧. మోటుపల్లి శరథమంత్రి.
౩౨. బండారదేశమంత్రి.

౨౩. శ్రీచక్రనగర వర్ణము, వచనము:—దూర్వాసమహర్షి కృతమగు లలి
తాస్తవ రత్న మను గ్రంథము ననుసరించి తేటతెలుగు వచనమునందు వ్రాయబడినది.
ఈగ్రంథమునకు శ్రీ త్రిపురసుందరియొక్క నగరమును, ఆనగరముయొక్క ఇనుము,
ఉక్కు, సీసము, ఇత్తలి, రాగి, కంచు, వెండి, బంగారము, నవోత్పములు మొదలగు
వానితో నిర్మింపబడిన ౨౫ ప్రాకారములు, ఆయాప్రాకారములంగుండు ఉద్యానవన

ములు, సరోవరములు, ద్వారపాళులు విహారభవనములు మొదలగువాని వర్ణనముగలదు. ఇట్టివర్ణనము ఏకావ్యమునందును ఏప్రబంధమునందును వర్ణింపబడియుండలేదు. శ్రీమత్తిరుమొలకరి, శివకామసుందరలయొక్క వర్ణనముగలదు. అలితాస్తవరత్నము ౨౧౨ శ్లోకములును, శ్యామలా నవరత్నమాలికయు చేర్చబడియున్నవి. ౦-౮-౦

౨౮. మనోవికాసము, వచనము:—మనస్సననేమి? మనోవృత్తుల నెట్టివి? వాసనయననేమి? లోకవాసన శాస్త్రవాసన దేహవాసన యను వానివివరములు. దైవీసంపద ఆసురీసంపద యదు వానివివరములు చాలసులభశైలిలో అందఱకు తెలియువిధముగ సప్రమాణముగ వ్రాయబడినవి. ౦-౩-౦

౨౯. శాస్త్రీయసంస్కారావశ్యకత:—మనుష్యుడు జన్మించిన పిదప అతనికి కొన్ని విషయములు చేయవలయునని శాస్త్రములందు చెప్పబడియున్నవిగా? వానిని యేలచేయవలయును. చేయనియెడల యేమిదోషము? మొదలగు విషయములు శ్రుతియుక్తి అనుభవములతో తేటతెల్లముగ యిందువ్రాయబడియున్నవి. ౦-౫-౦

౩౦. కొండవీటి సీమదండకవిలా, వచనము:—గోపరాజు రామప్రధాని గారు ఆంధ్రదేశమునందు ఏయే గ్రామకరణీపుమిరాళిని ఎవరికిబసంగినదియు ఇందు వివరింపబడియున్నది. మనపూర్వదేశ ఆంధ్రచరిత్రమునకు సంబంధించిన ఈగ్రంథము ఆంధ్రులందఱకును అత్యవశ్యకమయినది. ౦-౬-౦

౩౧. వేదాంతచంద్రిక:—తేటతెలుగువచనము. ప్రథమభాగము. ౦-౮-౦
పరబ్రహ్మము చిత్స్వరూపమనియు, బుద్ధ్యాదిపకలజగత్తు జడమనియు, అనువిషయమును యుక్తిచేతను శ్రుతిప్రమాణముచేతను స్థాపించియున్నారు బృహదారణ్యకమునందు జనకునకు యాజ్ఞవల్క్యు డుపదేశించిన ఆత్మ స్వయంప్రకాశ రూపమును. ఛాందోగ్యమునందు ఉద్దాలకుడు శ్వేతకేతువున కుపదేశించిన సత్స్వరూపనిర్ణయము, ప్రజాపతి ఇంద్రవిరోచనుల కుపదేశించిన అక్షివిద్యను మితియు మాండుక్యగౌడపాద కారికా కేనోపనిషదర్థరహస్యనిర్ణయములతో, ౧. ఆత్మ స్వప్నమందు స్వయంప్రకాశము, ౨. జాగరమందును స్వయంప్రకాశము, ౩. సుషుప్తియందు దాత్మచైతన్యము లోపింపదు, ౪. అనస్థాత్రయమందు ఆత్మయనంగుడు. ౫. స్వప్నజాగరసుషుప్తులెల్లినీకొనెడిదానికంటె విశిష్టమైనదే ఆత్మ. ౬. శరీరబుద్ధింద్రియములు ఆత్మకావు అను విషయములు అనేకయుక్తులతో శ్రుతిప్రమాణములతో శాస్త్రీయముగ నిందుతెలుపబడినది. విషయము శాస్త్రీయమైనను సుబోధముగ తెలుపబడినది.

౩౨. మతదర్పణము:—చార్వాక, జైన, బౌద్ధ, కాపాలాది అవైదికమతములనుగూర్చియు అదైవత దైవతాది వైదికమతములగుగూర్చియు వ్రాయబడినది. ౦-౪-౦

౩౩. ఆర్యవిద్యారహస్యము, వచనము:—భరతఖండమునందు సుప్రసిద్ధినందిన ౪ వేదములు, ౬ అంగములు, ౧౮ పురాణములు, ౬౪ కళలు మున్నగువిద్యాసానములనుగూర్చి వ్రాయబడినచరిత్ర. ౧-౦-౦

వేద భూమి.

మనదేశాభిమానమును, పౌరుషమును, సమూలముగ నశింపజేయఁజయినను తలంపుతో “ఆర్యు లిచటివారుకారనియు, వారు మధ్యాశియాఖండమునుండి యిచటికివచ్చి ఆదిమనివాసులజయించి లోబలుచుకొని యిచ్చట నిలిచిపోయిరనియు” విదేశీయులు కొందఱు వ్రాయగా దానినే పాఠశాలలయందు బోధించుచు విదేశీయులున్నారు. ఈ యపసిద్ధాంతమును సప్రమాణముగ ఖండించుచు మనయాయార్యుని ర్తమే రర్యాజన్మ భూమియని యందు సిద్ధాంతరీకరింపఁబడినది. ఇంగ్లీషుచదివిన మనపెద్దలకు పలువురకు మనపూర్వుల వ్రాతలకంటె విదేశీయులవచనములందే ప్రమాణబుద్ధియందుటచేత మేమి గ్రంథమున విశేషించి విదేశీయులవ్రాతలనే ప్రమాణముగ గ్రహించితిమి. ౧-౪-౦

3౧. వైదికధర్మచరిత్రము, వచనము:—సృష్ట్యాదినుండి నేటివరకుగల వైదికధర్మముయొక్క సంగ్రహచరిత్రము, శ్రీశ్రీశ్రీ జగద్గురుకళ్యాణానంద భారతీ మాంతాచార్యస్వామివిరచితము. ౦-౪-౦

3౨. పాండవగీతలు:—అంధగ్రీటికాతాత్పర్య పద్యసమన్వితము. ఒక్కొక్కగీతము చదువునప్పుడు చిత్తము తన్మయత్వమును చెందుచుండును. ౦-౧౦-౦

ఈగ్రంథమునకు ‘ప్రసన్నగీతలు’ అని నామాంతరముగలదు. పాండవులకాలము నందు భూభారము తీసివేయనవతరించిన శ్రీకృష్ణభగవానునిగూర్చి పాండవులకు శంభంధించిన భీష్మ, ధర్మరాజు, భీమాద్జన, నకుల, సహదేవ, అభిమన్యు, సాత్యకి, విరాట, ద్రుపద, ధృతరాష్ట్ర, దుర్యోధన, కర్ణ, సంజయ, విదుర, ఉత్తర, ద్రుప్తద్యుమ్ను, ఘటోత్కచ, సంజయ, ఉత్థిష్ఠ, అత్మార్జున, కృతవర్మ, వికర్ణ, సోమదత్త, కలింగ, భూరిశ్రవాదులును ధౌమ్య, దోణి, కృప, అశ్వతామాచారులు, ప్రహ్లాద, నారద, పరాశర, పుండరీక, వ్యాస, అంబరీష, శుకశౌనకాదులును, కశ్యప, అత్రి, భరద్వాజ, విశ్వామిత్ర, గౌతమ, జమదగ్ని, వసిష్ఠాదిమహర్షులును, సుభద్ర, ద్రౌపది, కుంతీ, గాంధారి, అరుంధతి మున్నగుపతివ్రతాత్మియులును దాదాపు ౧౦౦ భక్తులు శ్రీకృష్ణభగవానునిగూర్చి తమకుగల యభిప్రాయములను ప్రసన్నులయి విన్నవించిరి.

33. సప్తపదులు:—ఆండాలో జేవి సాయించిన తిరుప్పావై యను అరవపాశురములకు తెలుగుపాటలు. సరసమనోహర కవితారసప్రదర్శనమునకు నెంబాణయై “రాధికాసాంత్యన” మను శృంగారప్రబంధమునురచించిన ముద్దుపళనియను స్త్రీరత్నము ౧౦ పాశురములను, సరసకవితారచనయం దారితేరిన బ్ర॥ వే ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౨౦ పాశురములను తెలిగించిరి. అరవగ్రంథమును రచించిన ఆండాలోజేవి ధనుర్మాసారంభదినము మొదలుకొని 3౦ రోజులవరకు ఒక్కొక్కపాశురముచేత శ్రీకృష్ణభగవానుని కొనియాడి శ్రీకృష్ణసుగ్రహముపొంది శ్రీకృష్ణపరమాత్మనుభర్తగాపొందెను. ౦-౪-౦

3౪. దుర్గానస్తశతీ స్తవరత్నము. ఆంధ్రీతాత్పర్య సమన్వితము. ౧-౦-౦

3౫. దుర్గాదేవిపూజకల్పము ౦-౬-౦

పైసప్తతియు పూజకల్పము కలిపి ఒకశంపుటముగ కలికోబైండుచేసినది ౨-౦-౦

3౬. బాలానహస్రనామస్తోత్రము: — నామావలీసహితము ౦-౬-౦

3౭. నియోగిరత్నభూషణము: — మహా మహాపాధ్యాయ కొక్కొండ వెంకటరత్నశర్మకృతము. ౦-౬-౦

3౮. ఆంధ్రీపదపారిజాతము, అను శుద్ధాంధ్రీపద డిక్టనరీ. ౨-౮-౦

3౯. యోగాభ్యాసదర్పణము: — పరమహంససరివ్యాజకాచార్యవర్య శ్రీ బ్రహ్మనంద సరస్వతీయతీంద్రవీరచితము. ఈ గ్రంథము యోగపాతంజలనూత్రము లు, హతయోగ ప్రదీపిక మొదలగు యోగశాస్త్ర గ్రంథములన్నియు పరిశీలించి కేవల గ్రంథములను మాత్రమే గాక స్వానుభవపూర్వకముగ యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధ్యాన, ధారణా, సమాధులను అష్టాంగయోగములనుగూర్చి రాప్రకరణములుగ వ్రాయబడినవచన గ్రంథము. గ్లజకాగితముల ప్రతి ౦-౧౨-౦

పెదరైట్టకాగితాలు లైబ్రరీయడిపిక్ కలికోబైండు ౧-౪-౦

స్వధర్మప్రకాశిని.

సనాతనధర్మమునకు సంబంధించిన సకలవిషయములును శాస్త్రీయయుక్త్యనుభవములతో ప్రతిమానము ప్రకటింపబడును.

మానమునకు ౩౨ పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సరచందా పోస్టేజితో సహా ౨ రూ.

సాంపిలుకొపి ఉచితము.

సదాచారిము, నీతి, భూతదయ, పరోపకారము, వైరాగ్యము, ప్రేమ, శృంగారము మున్నగు విషయములను గుఱించి సంస్కృతభాషయందుగల సుభాషితములను (చాటుక్లోకములను) ఆంధ్రీతాత్పర్యసమన్వితముగ ముద్రించుచుండుము.

ఈ పత్రికను సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను పలయువారు: —

క. మార్కండేయశర్మ,

స్వధర్మప్రకాశిని ఆఫీసు,

నెం ౮2. పూనమల్లిపైరోడ్డు, జృంధావనం, కీల్ పాకుపోస్టు, మదరాసు.

- ౯ రాచూరి సుబ్బయ్యగారు - శ్రీ శ్రీ విరూపాక్షసంస్థాన ప్రధానమంత్రి
- ౧౦ ఘంటంభట్లగారి వెంకటభుజంగముగారు - ముసలాపురం
- ౧౧ దండు గుండేరావుగారు, కరణము - ముసలాపురం
- ౧౨ తిగుళ్ళ కృష్ణారెడ్డిగారు. పటేలు - ముసలాపురం
- ౧౩ కాకుమాను హనుమయ్యగారు, నర్సారావుపేట
- ౧౪ తిప్పరాజు కామేశ్వరరావుగారు, కరణం, దుగ్గిరాల
- ౧౫ భాస్కరరాయని వెంకట రామయ్యగారు, వంగపల్లి
- ౧౬ నరసింహస్వామివారు, యాదగిరి
- ౧౭ బీరకాయల హనుమంతరావుగారు, రాయగిరి
- ౧౮ పాలపర్తి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, బెజవాడ
- ౧౯ జూలూరి వెంకటరత్నముగారు, వకీలు, గుంటూరు
- ౨౦ తుమ్మలగోటి నరసింహారావుగారు, తిరుమలగిరి.
- ౨౧ మెదకో కిషకోరావు దేశముఖుగారు, నల్లపల్లి
- ౨౨ నార్సపాటి వెంకటసుబ్బారావుగారు, నర్సాపురం
- ౨౩ బాసపాటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు, ఆక్టింగు కరణం, పాపయపాలెము
- ౨౪ చిక్కరాజు మట్టపల్లి రావుగారు, కరణం, చెలకుతి
- ౨౫ కవులూరి నరసింహారావుగారు, ఈలపొలి
- ౨౬ గోపేటి వేణుగోపాలరావుగారు, పోలీసుసచివస్పెక్టరు, ప్రత్తిపాడు
- ౨౭ నడింపల్లి నరసింహారావుగారు, రిజిస్ట్రార్‌ఫీసు క్లర్కు, క్రోసూరు
- ౨౮ రామకొండ వెంకటరామయ్యగారు, యెనమదల
- ౨౯ నారపరాజు వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు దేశముఖుగారు - తమ్మవరం
- ౩౦ కప్పగంటు సుబ్బారావుగారు - పోలీసుసచివస్పెక్టరు - పిడుగురాళ్ళ
- ౩౧ మండ చినవెంకయ్యగారు, దండమూడి.
- ౩౨ శ్యామాపంతులగోపాలరావుగారు-బండోబస్తు మొహ తెమికో-వరంగల్లు
- ౩౩ తిరుమలనల్యాకోచక్రవర్తి నరదాచార్యులతియ్యవార్లంగారు-కాతాపురం
- ౩౪ కన్నయ్యగారిసంగయ్యగారు-ముసలాపురం
- ౩౫ చక్కిలం పాపయ్యగారు-ముసలాపురం
- ౩౬ తాళవెలిపె లింగన్న మొకద్దంగారు-గడిపెద్దాపురం
- ౩౭ కిషకోరావు దేశపాండ్యగారు- తాళ్లపల్లి
- ౩౮ వెంకటరాజయ్య సుత్తేదారు, సీతారాంపురం.
- ౩౯ తొల్లొండ లక్ష్మారెడ్డిగారు, క్షీరసాగరం.
- ౪౦ కొత్వాలి వెంకటేశ్వరరావుగారు, సంగం
- ౪౧ గంగరాజు గోపాలకిషకోరావు దేశముఖుగారు, పాపురం
- ౪౨ చివుమల శ్రీరామశర్మగారు- నాగులుప్పలపాడు

అభినవనరస్వతి.

పత్రికాధిపతి:— జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రి.

ఇది యొకమాసపత్రిక. ఇందు వర్ణాశ్రయధర్మబోధక గ్రంథములును విమర్శనములును వ్యాసములును బ్రకటింపఁబడును. చందా సం॥ 1 కి రు 2-0-0

ఈ కార్యస్థానమున వెలకుదొరకు పుస్తకములు.

1 కరిజిహోద్ధారిణి ప్రాచీన వీరభద్రకవి	...	0	4	0
2 వాసంతికాపరిణయ నాటకము	...	0	4	0
3 కంసవధ నాటకము	...	0	8	0
4 చమత్కారమంజరి (సింహాద్రి వెంకటాచార్యులు)	...	0	4	0
5 విరూపాక్షవీరగురుపరంపర	...	0	2	0
6 నిలిగితలు (సుమతిశతకమునకు సంస్కృతము)	...	0	2	0
7 విశ్వబ్రాహ్మణశబ్దఖండనము, బ్రాహ్మణశబ్దవిచారము	...	0	2	0
8 విగ్రహారాధన ఖండనఖండనము	...	0	4	0
9 చిత్రాయజ్ఞాతీర్థ విమర్శనము (ప్రతికాధిపతి)	...	0	4	0
10 సంగదోషము	...	0	8	0
11 పులిందావివాహము (ప్రతికాధిపతి)	...	0	4	0
12 వత్సలనీతిశతకము	...	0	1	0
13 శివానందలహరి (తంగడ రామకృష్ణకవి)	...	0	4	0
14 నర్సారావుపేట శతావధానము (తిరుపతివేంకటేశుము)	...	0	8	0
15 పశ్చాంపుశ్చాం	...	0	2	0
16 పశ్యశబ్దవిచారము	...	0	2	0
17 పురశ్చరణము	...	0	2	0
18 శంతనురాజచరిత్ర	...	0	14	0
19 వరవ్యవస్థ	...	0	4	0
20 స్వర్ణకారవ్యవహారము	...	1	8	0
21 శుద్ధాంధ్రహరిశ్చంద్ర చరిత్రము	...	0	10	0
22 తిరుపతివేంకటేశ్వరతత్త్వము	...	0	1	0
23 మాత్రసంహిత-ఆంధ్రము	...	2	0	0
24 స్కాందముచోపురాణాంతర్గతనాగరఖండము (౧ సంపుటము)	...	1	0	0
25 డిటా నాగరఖండము (౨ సంపుటము)	...	1	8	0
26 భారతీయప్రబోధము (పిశుపాటి చిదంబరశాస్త్రి)	...	0	4	0

అభినవనరస్వతి కార్యస్థానము,

జానపాడు, పిడుగురాళ్ళపాడు,

గుంటూరుజిల్లా.